

ГЛАСНИК

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Година XXIV

Нови Сад, јануар, 1975.

Број 1

в.с.м. 110

1/13

САДРЖАЈ

АДВОКАТУРА И ДРУШТВО

Милинко Стојановић	Стил и методи рада у адвокатури чине једно од њених суштинских питања
Др Михајло Аћимовић	Интерес адвоката за поједине правне проблеме и њихов допринос решавању тих проблема

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ

Спасоје Мићуновић	Државни органи и организације удруженог рада
Велизар Ракоњац	Прилог дискусији поводом Преднацрта Закона о правима на пољопривредном земљишту, шумама и шумском земљишту СРС
Божидар Марковић	Поводом чланка Манчев Димитра

ПРАВНА ПРАКСА

Младен Косовац	Из судства и управе

САОПШТЕЊА

Позив на ванредну Скупштину
План прихода и расхода за 1975. годину
Из седнице Управног одбора

НЕКРОЛОЗИ

Др Мирко Ивковић — Ивандекић
Јордан Пешев

ПРЕГЛЕД ПРАВНИХ ЧАСОПИСА

Милош Стојановић	Из садржаја часописа

Г Л А С Н И К

АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Година XXIV

Нови Сад, јануар, 1975.

Број 1

АДВОКАТУРА И ДРУШТВО

Милинко Стојановић, адвокат у Титограду

СТИЛ И МЕТОДИ РАДА У АДВОКАТУРИ ЧИНЕ ЈЕДНО ОД ЊЕНИХ СУШТИНСКИХ ПИТАЊА

Стил и методи рада у свакидашњој делатности адвоката, као појединаца, чине једно од суштинских питања адвокатуре као цјелине.

Скоро нема такве организације као што је адвокатура, гдје од стила рада њеног чланства зависи њена физиономија у друштву.

Недавно се код нас много расправљало да ли је организациона форма у адвокатури одлучујуће питање у односу на њен социјалистички карактер и недвосмислено се стало на становиште да је битно питање адвокатуре не *организациона форма него садржина њеног рада*. Закључило се да је основни задатак адвокатуре на данашњем развојном степену борба за њену социјалистичку садржину. Дошло се до јединственог становишта да се социјалистичка садржина рада у адвокатури може остваривати како у индивидуалној тако и у колективној организационој форми. Питање се, дакле, своди какав је стил и метод рада адвоката било да раде као појединци било у радној организацији удруженога рада.

Својом дјелатношћу адвокати се налазе на попришту свакидашње борбе између интереса појединаца, који се међусобно сукобљавају, а са друге стране између интереса појединаца и друштва као цјелине. Адвокати су окренути лицем према закону, према својој странци, према суду, према јавном мњењу и према сопственој савјести, што значи да обављају крајње одговоран посао који задире не само у интересе појединаца и њихових нарушених права него и у интересе друштва као цјелине. Не треба посебно доказивати одговорност предње позиције, јер су они први којима се странке обраћају за заштиту својих пра-

ва и интереса, па од њих самих — адвоката увелико зависи да ли ће се спорови иницирати и како ће се поставити односно да ли ће они на бази своје социјалистичке правне свијести превентивно дјеловати указујући странци на њен евентуално незаконит захтев и тиме је одвратити од за њу, а самим тим и за друштво, некорисног спора. Од адвоката увелико зависи колико ће се и каквих спорова покренути пред судом, а посебно зависи од њиховог стила и метода рада како ће се ти спорови одвијати и колико ће ангажовати судске капацитете. То значи да без ваљаних адвоката нема угледне адвокатуре а без угледне адвокатуре у већини случајева не може се правилно одвијати знатан дио судске дјелатности.

Постоје два схватања унутар адвокатуре о дужности адвоката. Већина адвоката има по нашем мишљењу правилно схватање суштине рада адвокатуре — да је задатак и дужност адвоката да заштити интересе странке и оствари њена права по најкраћем поступку у оквиру закона. Насупрот овоме становишту је друго које ми сматрамо несоцијалистичким — да адвокат види само странку и њене интересе за које он треба да се бори свим средствима. Очигледна је суштинска супротност ових становишта и прилаза питању из чега резултирају и сасвим два различита метода и стила рада у адвокатури, па доследно томе и носиоци ових схватања имају сасвим различите односе — према суду и осталим правосудним гранама. На предњој позицији се одавно и бије стална битка не само унутар адвокатуре него на релацији адвокатура — суд.

Заштитити интересе странке и остварити њена права најкраћим путем, што је задатак социјалистичког адвоката, може се чинити само преданим стручним радом, узорним моралним квалитетима уз конструктивну сарадњу са осталим учесницима у поступку, а првенствено правилним односом према суду и својој странци.

Онога момента када се странка обраћа адвокату са својим проблемом, адвокат је дужан да савјесно процијени питање и да одмах искрено странци рече има ли икаквог законског основа за њено тражење. Ако странка упорно остаје при своме тражењу, упркос очигледне законске неоснованости са којом је адвокат начисто, а странка и даље остаје да тјера свој „ћеф“ или да некога шиканира, адвокат не треба да се прихвати таквог заступања, јер би иницирао један ненадлежан спор, који непотребно затрпава суд, а у крајњој линији штети интересу саме странке. На крају, изгубивши спор још се поремети правилан однос између такве странке и тог адвоката, који је обично без заноса водио тај спор знајући да никакве наде на успјех нема, нашта ће га странка и на крају подсјетити да је он хладно водио спор, јер је од самог почетка био и убијеђен да успјеха нема, што је он странци и рекао и што ће на крају, губећи материјална средства око вођења поступка, губити поверење и у адвокатуру.

Уколико је адвокат водио један очигледно безнадежан спор, а уз то уносио лични жар и занос пред судом да би се удобровољио својој странци, ситуација ће на крају бити још гора, јер ће се суд увјеравати да није на потребној висини морална страна код таквог адвоката када се тако „заноси” за једну крајње незакониту ствар.

Насупрот предњем имамо не мали број адвоката који се не ломе на предњим линијама него једноставно прихватају странку и њене захтеве, неконтролисано извршавајући њене налоге — стапајући се са самом њом и њеним незаконитим захтјевима, не видећи никога испред себе а још најмање законитост и социјалистичко друштво. Између таквог адвоката и странке отпочиње на првом кораку „спрега” и почињу да сучу конопце за противника и бомбардују суд из свих расположивих оружја са свих позиција. Ако се код таквог адвоката још нађе и стручна спрема која се ослања на танке моралне гране, онда се замећу мукотрпни и дуготрајни спорови, који исцрпљују остале учеснике у поступку а нарочито суд, јер тражењем рупа у закону и коришћењем свих могућих процесних детаља стварају се конфликтне ситуације у суду. Заинађена странка од самог почетка обећава а понекад и даје доста новаца, а такав адвокат обећава безрезервно успјех у спору чиме се цементира већ оформљена „спрега” и рађају побочни спорови, а самим тим и одуговлачење решења питања — спора што обично иде на адресу суда.

Из овакве ситуације настане сумњичење судија и читавог суда, траже се безразложна изузећа која само одуговлаче решавање спорова и исцрпљују материјална средства странака.

Интересантно је погледати такве адвокате у судским ходницима: они тихо корачају намргођеног лица и обично се не поздрављају са колегама — пуномоћницима противника, што му за добро памти и обрачунава његова инацијска странка, јер сада у њему види не само пуномоћника него и савезника, на широко отвореном фронту и против противника у парници и у највећем случају и против судећих судија, које обично сумњичи да су у дослуху са њеним противником, израчунавајући чак и тазбинска сродства између ових.

На самоме рочишту овакве инацијске странке, којих није мали број, понашају се недисциплиновано, увредљиво, арогантно према осталим учесницима у поступку, па чак и према суду. Њихов адвокат — савезник понекад их индиректно помаже, а својим редовним ћутањем у сваком случају бодри, умјесто тога да као савестан адвокат спречава странку у предњим неправилним понашањима. Оваква странка посебно ужива у томе да њен адвокат говори сатима, оштро и увредљиво за противника, арогантно према суду и сл., хвалећи се сјутра код пријатеља да му је „ватра” из усти била и да никоме није остао дужан, не знајући да је у тој бујици наступа такав пуномоћник као по правилу заборавио да говори о битним и одлучујућим чињеницама, не старајући се да то уђе у записник, што одлу-

чује спор. Често се дешава у оваквим случајевима да се спор губи, јер од почетка је био незаконит захтев па се обично таква „спрега“ и поред великих међусобних хваљења између странке и адвоката у току поступка — на крају распадне алијанса и изгуби међусобно „поверење“.

Социјалистичком адвокату, предње описани стил у раду и метод активности из основа је туђ. Он не дозвољава да га странка наводи на покретање *очигледно безнадежног поступка*, а још мање да га странка у поступку води и да га насукује на своје неосноване тврдње, а понајмање да дозвољава свађалачки тон са противником у парници, безразложно сумњичење суда и давање бесмислених предлога.

Такав адвокат говори само за суд — указујући само на доказе, који решавају битно питање у спору, врши концентрацију доказног поступка на начин усмјерен за решавање спора на најкраћи могући начин. Овакав адвокат не води рачуна што га његова странка можда и не схвата у процесним питањима и најмање је осетлив на „стежање срца“ код своје странке, што ето њен адвокат проговори или не проговори ни десет реченица. „Док онај њихов говори два сата и суду рече оштро“.

Посебно ваља истаћи да социјалистички адвокат не употребљава и не користи своју стручну спрему ради тражења рупа у закону, ради развлачења спора покренутог од оца — на сина, не баца клипове под кола правде, јер то у крајњем случају није ни интерес странке, него се свом стручном снагом бори да се најкраћим путем оствари законити интерес странке што у крајњој линији значи допринос развоју социјалистичке законитости.

Да би се јасно уочила разлика у стилу и методу рада, односно о начину „прихвата странке“ у адвокатској канцеларији, навешћемо овакав примјер. Странка — имућни сељак из забаченог планинског села, долази код адвоката и каже да од њега тражи да га најжешће заштити од самовлашћа и силеџија који су га засједом дочекали на сеоском путу не давши му да провезе камион купљених животињских намирница у граду за потребе свога домаћинства у овој зими.

Он хоће адвокату одмах да наброји имена људи — неколико старијих и неколико сеоских младића који су били у тој засједи на путу. Адвокат га пита зашто су они то учинили, а он одмах објашњава да је село градило тај пут са главног путног правца, као прилазни и да он на тражење сељака *није платио сеоски допринос у износу од 3.000 н. дин.* како су чинили сви остали сељаци.

Социјалистички адвокат сада сељаку — клијенту указује да је било правилно да се и он прикључи читавоме селу и плати допринос па чак и већи, јер је имућнији од ових, за изградњу прилазног сеоског пута, јер су путеви за добро народа па самим тим и за његову корист. Он му даље указује да иако је имао неких личних или породичних сукоба са појединим домаћинствима у селу, да то није смио да има у виду када се ради за

општу сеоску ствар — изградњу пута, за потребе свију њих, и да он сада треба да се у село врати, нађе са људима, уложи свој допринос и самим тим избјегне сваке засједе на путу којим му село забрањује да пролази, само ради тога што није као и други уплатио допринос за изградњу пута.

Адвокат другога типа не води овакве разговоре. Њега не интересује таква проблематика, јер је њему дошао „клијент” и он одмах пита странку ко су ови из засједе, подноси кривичну пријаву и договара се са својом странком о најжешћем наступу пријавом код јавног тужиоца, припитујући странку има ли коју увредљиву ријеч „од насилника са цесте” да би се написала и која приватна кривична тужба код суда, наводећи га да му објасни које су и какве намирнице биле на камиону, па да се поднесе тужба за накнаду штете, настале на намирницима, а поготово што се заобилазним путевима — коњима треба пребацити материјал и врше се калкулације из којих се најмање три спора приметну а ускоро ће бити и четврти, јер ће неко од сеоских младића („силеџија из засједе”) пријетити овоме иначе угледном домаћину.

Пошто сељак из охолости није хтео да плаћа допринос за сеоски пут, њему се не допада наступ ни прилаз питању од стране првог — социјалистичког адвоката, он устаје и говори адвокату да је он дошао код адвоката а не у општину или социјалистички савез, па се пребацује код овог другог адвоката, јер ће му тај повести спор како ваља и требује.

Први — социјалистички адвокат је изгубио својим наступом оваквог клијента и не баш мали хонорар, али је за то адвокатура преко њега добила у свом угледу.

Пожељно би било да се адвокатура као цјелина што прије ослободи овог другог адвоката, који „жестоко” води спорове онаквим клијентима.

Због свега наведеног закључак је јасан. Умјесто непотребног затезања са судијама (због очигледно неоснованих предлога и захтева своје странке) и стварања конфликтних ситуација, које у крајњој линији иду и на штету саме странке, треба се својом стручном спремношћу трудити да се допринесе најкраћим путем у оквиру закона заштитним интересима странке. На супрот, некада испољавању пред судом заступничке ароганције, постићи адвокатску елеганцију, која се испољава у чистоти језика, богатству израза, у финоћи и способности мишљења, што ће од суда бити уважавано, а то је један од битних предуслова за стварање правилног међусобног односа на линију суд—адвокатура без чега се и не могу доносити у крајњој линији ни правилне пресуде, односно у противном настају спорови који годинама трају што код народа потврђује увјерење да спора правда и није правда.

Ето, докле досеже важност стила и метода рада адвоката, ради чега је правилно становиште да то питање и представља једно од суштинских питања социјалистичке садржине адвокатуре као цјелине.

Др Михајло Аћимовић
в. професор Правног факултета у Нишу

ИНТЕРЕС АДВОКАТА ЗА ПОЈЕДИНЕ ПРАВНЕ ПРОБЛЕМЕ И ЊИХОВ ДОПРИНОС РЕШАВАЊУ ТИХ ПРОБЛЕМА

Приликом предстојећег XXVI конгреса Међународне уније адвоката, који је заказан за септембар 1975. у Минхену, постоје изгледи да буде договорено да се у нашој земљи одржи наредни XXVII конгрес 1977. године, а југословенски адвокати да буду домаћини својим колегама из знатног броја страних земаља. Ово од наших адвоката захтева да већ сада продискутују о стручним темама о којима би се на Конгресу у Југославији могло расправљати и да размотре за које је правне проблеме савремена адвокатура разних земаља заинтересована и какве су могућности доприношења решавању тих проблема.

Познато је да се приликом конгреса Међународне уније адвоката, не занемарујући друштвени и забавни део, редовно расправља о неколико стручних питања. Тако су за наредни Конгрес 1975. у Минхену предвиђене три теме:

*наплата зајмова у иностранству;
одговорност произвођача; и
информација у штампи с обзиром на одговорност новинара и границе обавештавања.*

На прошлом XXV конгресу 1973. у Мадриду третиране су такође три теме:

*наплата иностраних потраживања;
политички азил и екстрадиција; и
улога адвоката у друштвеном животу;*

а радила је и стална комисија Међународне уније адвоката „Право и техника”.

На неким другим ранијим конгресима дискутовано је о професионалном формирању правника, међународном привредном заступању, разним проблемима у вези са Европском економском комисијом, заједничким тржиштем итд. Наши адво-

кати су у својим недавним разговорима помињали као могућу тему улогу и положај браниоца с обзиром на правна и етичка адвокатска правила, односно „Улогу браниоца у одбрани оптуженога у границама адвокатске етике и људског морала“, а такође и тему о положају адвоката у социјалистичком друштву итд.

Немајући претензије да одређеније сугерирамо избор тема за расправљање на будућем Конгресу, који ће се можда одржати у Југославији, ми ћемо покушати да овде допринесемо избору тема само тиме што ћемо рећи неколико речи уопште о могућностима и потреби да данашњи адвокати у свету допринесу решавању одређених правних питања, као и тиме што ћемо поменути неколико тема које се могу сматрати за интересантне и актуелне.

Природна је ствар да адвокати врше највећи утицај на развој права и решавање правних проблема путем свога практичног рада кроз који они имају врло велике могућности да открију нове проблеме, указују на оне који нису довољно расветљени и доприносе њиховом разрешавању. Пошто је пракса та која сугерира теоријска и научна решења и пошто она омогућава контролу њихове тачности и исправности, велики и признати допринос адвоката правној пракси је истовремено и најважнији, иако је посредан, пут њиховог доприношења правној теорији.

Постоји уз то и велики број примера где су се адвокати и непосредно бавили радом на правној науци и дали веома значајне доприносе. Погледајмо бројне стручне прилоге у адвокатским и другим правним часописима, како у Југославији тако и у иностранству, осврнимо се на књиге које из пера адвоката излазе како у социјалистичким тако и у капиталистичким земљама, упознајмо се са тим ко је од познатих па и најпознатијих правних писаца био или је сада адвокат, па ћемо видети како је значајан и тај непосредни допринос адвоката развоју правне науке.

Адвокати такође доприносе развоју правне науке и путем својих реферата и дискусија на стручним скуповима и састанцима својих организација, зашта нам као пример могу да послуже, уз такорећи све важније скупове југословенских адвоката, и напред поменути конгреси Међународне уније адвоката.

Набрајањем се не може тачно одговорити која све правна питања интересују адвокате, којим се научним и стручним проблемима баве и којим све треба да се позабаве. Адвокати по природи свога позива залазе у све области права и имају увид у многе сфере друштвеног живота. Но ипак се може рећи да су више него за друго заинтересовани за оне теоријске проблеме са којима се у пракси чешће сусрећу, а посебно за оне који су нови и недовољно разјашњени. Таквих проблема данас има у свим гранама права. Такође адвокати осећају потребу да више него ико друго и чешће него било шта друго разјашњавају питања која се односе на сам рад, организацију и постојање адвокатуре.

Савремени свет отвара безбројне нове проблеме правницима. Дошло је до огромног развоја производних снага, до пораста материјалних добара, до изванредног техничког напретка, до открића нових извора енергије, до развоја саобраћаја и транспорта, до нагле индустријализације и урбанизације. Али исто тако је дошло и до великих неједнакости у развоју и богатству држава, области и појединаца, до подељености међу земљама и људима, до несташице енергије, до разних нерешених социјалних питања, до претњи ратом. Економски либерализам уступио је место планској привреди, државном капитализму, а у многим земљама социјализму. Међународна размена се појачала. Класични парламентарни систем преживео је. Утицај и мешање државе у друштвене односе постали су далеко јачи.

Друштвене институције постају све отвореније и познатије. Све већи број чланова друштва учествује и жели да учествује у одлучивању. Уже групе, а нарочито породица, слабе и људи се све више оријентишу на шире заједнице. Свест људи се мења. Развијају се средства масовне комуникације. Често се помињу демографска експлозија и сексуална револуција. Понашање људи, жена и омладине измењено је. Традиционална друштва се трансформишу у модерна и динамична друштва са измењеним начином живота, са измењеним схватањима о друштвеним вредностима, са новим нормативним системима, са динамичним кривичним и другим законодавствима, са већом покретљивошћу појединаца. Наука је открила многе ствари о којима до недавно није писано ни у фантастичним романима. Успостављају се нови и друкчији односи између друштвених и личних интереса, иако су ти односи још далеко од жељенога склада.

Право у коме се уговор странака сматрао за најбољи начин правног регулисања односа замењено је правом у коме императивних норми има далеко више него раније. Приватно право сужено је на рачун јавнога права које се шири. Ресоцијализација злочинаца сматра се за важнију него ли њихово кажњавање. Прописи постају све многобројнији и све се брже мењају.

У таквој ситуацији адвокати уочавају да је њихова улога у савременом свету донекле измењена и да захтева да се, уз традиционалне одбране окривљених и заступања у грађанским споровима, све више појављују као заступници пред државним административним органима, који на овог новог учесника у поступку још нису навикнути. Држава која је постала најважнији привредник појављује се сада и као нови клијент адвоката, или је често противна страна у поступку у коме адвокати учествују. Зар није једна од занимљивих тема за дискусију међу адвокатима — *заступање државе и заступање у спору са државом?*

Измењена ситуација у привреди, саобраћају, транспорту, развоју технике и урбанизацији гура одједном адвокате у међународне послове, у путовања, у обезбеђивања инвестиција и потраживања својих клијената у другим земљама, у коришћење нових средстава комуницирања, у сударе са недовољно познатим законодавствима и правним и друштвеним системима. Ви-

димо да су адвокати о својим пословима међународне природе доста дискутовали на протеклим конгресима. А да ли су, сем уопште о формирању правника, дискутовали и о сазнавању и упознавању страних законодавних и правних система, те тиме задовољавали и своју практичну потребу и развијали научну грану названу упоредно право, није нам довољно познато. Како адвокати гледају на типизацију уговора и разних правних аката? Да ли су када о томе дискутовали на својим скуповима?

Адвокати су имали у виду поскупљење свих па и адвокатских услуга у савременом свету, те су повремено расправљали о *проблеми правне помоћи сиромашним и немоћним лицима*. Говорило се о могућностима разних одбрана по службеној дужности, формирању посебне установе јавнога браниоца, устројавању такозваних клиника за правну помоћ, коришћењу система осигурања, а у штампи читамо како су немачки адвокати на једном свом недавном скупу, под паролом „*помоћ слабима*”, као такве третирали не само бескућнике и социјално угрожене, него и потрошаче и оптужене, па чак и припаднице женскога пола. Ту дискусију о обезбеђивању правне заштите и адвокатске помоћи сиромашнима и немоћнима не треба ни убудуће заобилазити, јер од решавања тога питања зависиће у будућности, као што је било и у прошлости, остваривање основне хумане улоге адвокатуре.

Развој науке пружио је људима огромне могућности њене злоупотребе и адвокати као традиционални браниоци човека лишеног слободе треба да разматрају и новонастале *потребе за побољшањем заштите личности таквога човека и свих људи*. Не само што се данас много боље познају човеково понашање и његове реакције, него се у неким страним земљама помињу серуми истине, детектори лажи, електрошокови, апарати за прислушкивање, трансплантације органа и друга неубичајена средства. Уосталом ова кривично процесна тема о *улози адвоката у заштити човекове личности* није далеко од већ напред поменутог проблема *опште правне помоћи и заштите сиромашних и немоћних*.

Улога адвоката у кривичном поступку чини стално интересантном и расправу о *дужности чувања адвокатске тајне* у данашње време када су лекарска, новинарска, привредничка и друге професионалне дужности чувања тајне почеле да се тумаче све еластичније. У тајне податке спада пре свега оно што клијент повери адвокату. Али недавно смо читали и о разним таквим случајевима где су неки инострани адвокати одавали податке из тајних судских поступака и чак служили као курири својим клијентима лишеним слободе. С тим је у вези и занимљиво шире питање *наводне колизије или бар утврђивања односа адвокатских и општељудских етичких правила* и то у савременом свету са његовим замршеним системом вредности и норми. Сетимо се само професионално етичке конфузије која је, судећи према новинском извештају, у овом погледу пре извесног времена изгледа испољена када су у једном нашем граду

сви адвокати одбили да бране неке младиће оптужене за покушај силовања јер је жртва извршила самоубиство. *Како да се поставе адвокати у случајевима такозваних модерних облика криминалитета* какве су разне форме тероризма, отмице људи и авиона, задржавање талаца, трговина дрога и злочиначке организације? Да ли шта од личних интереса треба овде да буде заштићено од несумњивих друштвених потреба?

Адвокати су већ раније, баш и у оквиру Међународне уније адвоката, разматрали извесна питања у вези са својим радом која нису била правног карактера. Они су увидели да многостраност савременог живота, разгранатост права и динамика адвокатског рада, захтевају *техничка и организациона унапређења адвокатуре*, а потреба за даљим оваквим унапређивањем бива све већа. Споменимо овде, јер се унапређењем адвокатске технике и организације истовремено доприноси и унапређењу права, да се о тим питањима може и убудуће разговарати.

Међу овим организационим питањима значајно је питање *општег устројства адвокатуре и организовања адвокатских канцеларија*. Да ли ће макоји други облик адвокатуре приликом пружања правне помоћи физичким и правним лицима моћи потпуно да замени *мале индивидуалне канцеларије са општом праксом*, чији савремени положај такође представља предмет за дискусију? Како да се обезбеди независност и развије *специјализација* у већим канцеларијама? Може ли адвокатура као институција правне помоћи да задржи своју досадашњу надмоћ над новим конструкцијама правног заступања преко разних организација, установа, комора, предузећа, родбине итд.? Адвокати Југославије, као земље која има искуства свога самоуправљања и свога независног пута изградње социјализма, могли би о овим адвокатским питањима доста да кажу и приликом међународних дискусија.

Најзад, код таквих широких расправа може се поставити још и питање како и колико могу *хумани принципи удруживања рада, изражени у југословенском Уставу*, да се примене на адвокатску професију, која је кроз историју пружала пример самосталности и независности? Савремени развој привреде, друштва, технике и науке, који смо напред покушали укратко да опишемо, довео је до удруживања људског рада и захтева ово удруживање. У *каквој форми треба са радом других људи, а не само адвоката, да буде удружен рад адвоката од којих се у друштвеној подели рада захтева независност, самосталност, чување тајне и заступање тврђења која се тек проверавају?* Ово је тема која прелази границе интересовања адвоката само из једне земље.

Ових неколико наговештаја о могућностима за дискусију приликом сусрета адвоката разних земаља не могу се сажети у неки јединствен, а ипак занимљив и обухватан предлог. Таквих наговештених предлога било би још и више ако би се бирале теме за дискусију само међу адвокатима једне земље, рецимо само Југославије. За међународни конгрес пак треба тражити

такве теме које за све учеснике могу да буду занимљиве. Таквих тема нема много, али и тих неколико које смо овде набројали показују нам да их има довољно да пруже различите могућности izbora. Ипак додајмо на крају да нам се чини да би једна тема била посебно занимљива за дискусију адвоката на међународном скупу, а при томе да је то тема која је довољно широка да дозволи да се спомене и већина проблема које смо овде споменули. Та тема је — *адвокатура као средство усклађивања личног и друштвеног интереса у савременом друштву* или, како је то некад раније било предлагано, *адвокатура као тачка равнотеже између приватног и општег интереса*.

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ

Спасоје Мићуновић

председник Окружног привредног суда у Титограду

ДРЖАВНИ ОРГАНИ И ОРГАНИЗАЦИЈЕ УДРУЖЕНОГ РАДА

У оквиру овог написа желио бих да се осврнем на важност и значај управе у новим самоуправним друштвеним односима, јер су питања управе, њеног карактера, улоге и положаја, као и њене даље перспективе у нашем самоуправном друштву врло нејасна, недоречена, необрађена и неизграђена. Посебно није регулисан однос државних органа и ООУР-а. Ограниченост простора не дозвољава да на ова питања и проблеме који су по својој природи врло сложени и деликатни дамо шира објашњења.

На управу се код нас гледа као на „синоним за бирократију“, за „монопол“, управљања у друштву и над друштвом без обзира на бројне демократске форме утицаја радних људи и грађана на ток друштвених послова. Управа се сматра као нешто што је сувишно и непотребно у нашем систему, као један вид друштвене и државне дјелатности непривредног карактера, која посредно омогућава задовољавању других потреба и остварења других функција и циљева. Сматра се да је у питању служба која искључиво врши стручне послове, извршава и организује извршавање закона и других прописа, која је лишена руководеће политичке улоге, која доноси управне акте и врши управне радње и на тај начин се њена функција углавном своди на стручни „сервис представничких органа“ односно органа самоуправљања. Ово и овакво схватање и гледање на управу је из основа погрешно, јер иако нови уставни систем полази од самоуправних односа у удруженом раду и свим социјалним односима, ипак је, полазећи од чињенице да наше друштво није у свему јединствено, да још увијек постоје сукоби интереса које сама по себи доноси тржишна привреда неопходно је утврдити право мјесто, улогу и значај управних функција у нашем самоуправном друштву, као и одговарајуће друштвене санкције. Устав јасно полази од постојања државне власти и њених органа, као и од овлашћења органа државне власти на одређену државну односно друштвену интервенцију, која, све и када би

хтјела, не може да пређе у етатистичке, бирократске односе. Битно је схватити да је та државна власт, власт радничке класе и других радних људи. Уставни систем је утврдио и предвидио правац социјализације те државне власти, тј. да она не буде одвојена од основних друштвено-економских и социјалних односа. Управо ради тога се органи државне власти заснивају на делегатском принципу. Наше законодавство, нарочито у области кривичног права и правосуђа, треба да установи чврсту везу и одговорност државних органа и њихове социјалне основе кроз делегатски принцип. Наиме, основни задатак законодавства је да што шире, потпуније и радикалније допринесе остварењу уставних постулата и да буде најјаче оружје у отклањању разних друштвених деформација и девијација.

Међутим, управа у нашим новим друштвеним односима није још увијек добила право мјесто, иако је општепозната ствар да она не може остати изван тога процеса. Уколико се ови квалитетно нови елементи не схвате у својој правој суштини, неће се моћи схватити ни суштинско мијењање карактера управне функције и управних служби, на управу ће се и даље гледати као на „бирократију”. Битно је схватити да управа све више постаје саставни дио самоуправног система, да се стварају и развијају нови односи органа управе према скупштинама, њиховим извршно-политичким органима као и организацијама удруженог рада. Управни органи се у нашем самоуправном друштву усмјеравају тако да развијају студијски рад, оперативну дјелатност, надзорну дјелатност, да сарађују на изради свих важних нормативних аката, да дају сугестије, предлоге и мишљења, да буду у неку руку иницијатори и креатори појединих послова самоуправних органа, те коначно да буду блиски животу и стварности и да крајње ефикасно, одговорно и квалитетно служе потребама самоуправног друштва.

Истина, даљи путеви преображаја управе зависе од низа околности, као: од тога колико ће се и како ће се самоуправљање као општи принцип и правац организације и развоја друштвеног система даље развијати, како ће се и на који начин вршити трансформација свих друштвених односа, колико ће се и како ће се развијати самоуправљање као принцип, метод и пракса унутрашње организације и функционисања радних јединица у органима управе. Сви ови фактори се међусобно преплићу и условљавају. Већ сада је јасно да се из дана у дан смањује домен дјелатности класичне управе, да се мијења њена улога и положај у оквиру промјена политичке власти и да се зависно од свега тога мијења и њена унутрашња организација и функционисање. Разумљиво је да то има крупног одраза на управу као специфичну друштвену функцију, која постепено треба да се претвори у једну од простих функција удруженог рада. То је у ствари пут и правац постепеног превазилажења бирократизма уопште и етатизма посебно, то је пут ослобађања друштва од отуђености, стварног ослобађања друштва како би оно могло да по први пут у историји самоуправљања фактички

ради за себе и да истовремено одлучује о својим правима и обавезама.

Предстојећа ревизија и кодификација законодавства још више ће у том правцу активирати улогу управе у нашем друштву, јер управа и даље има исте послове у својој основној дјелатности у извршавању прописа, спровођењу политике, вршењу стручних послова и других активности. То ће знатно омогућити управи да врло успјешно учествује у стварању самоуправних аката друштвено-политичких заједница, као и кодификације савезног односног републичког и покрајинског законодавства. Реорганизација управе не значи само организационе, кадровске и техничке иновације, већ истовремено и дубоки захват у суштини управне дјелатности, а организационе промјене нијесу само промјене формалне организационе структуре, него оне, прије свега, значе промјену у људима, њиховом знању, навикама и одређеном афинитету према овој врсти посла. Једно је сасвим сигурно да управа као механизам за разрешавање бројних и доста сложених проблема, конфликтних и противуречних ситуација у друштву, не може одговорити свим овим захтјевима, уколико је њен рад организационо постављен на класичним принципима, методама и средствима, и уколико се не остваре сви потребни друштвени услови за адекватно вредновање значаја и улоге управе у склопу самоуправног развоја нашега друштва.

Битно је схватити да удружени радници у управним органима (савезним, републичким, покрајинским и општинским) врше друштвено потребни рад без којег наше друштво не би могло да егзистира. Отуда је разумљиво да радници у управи за друштвено потребни рад треба од друштва да добију потребна средства, која су као накнада за њихов извршени рад и која представљају не буџетирање, не дотације и субвенције, већ доходак, јер није ријеч о наплаћивању органа, него о дохотку за извршени рад, да остварени доходак расподељују у складу са принципима расподеле према раду, да регулишу међусобне односе и односе дохотка у оквиру самоуправног система, који је прилагођен управној природи и организацији рада и да се права и дужности самоуправљања радника у управи исто тако не могу отуђивати као и на осталим подручјима удруженог рада.

Упоређујући овако схваћен друштвено-економски положај радних људи у управи са другим дјелатностима долазимо до закључка да је ријеч у ствари само о двјема значајним разликама, и то: да управни органи не одређују САМОСТАЛНО своје задатке, мада могу имати на то доста утицаја и да „цијена” њиховог рада није резултат тржишних законитости, тј. тржишног механизма и аутоматизма, него свјесних одлука надлежних органа.

С правом се може констатовати да је још увијек на садашњем степену развоја самоуправљања положај извршно-политичких тијела у односу на управу у много чему ПРЕНАГЛАШЕН,

јер ови органи односно извршно-политичка тијела имају доминантну улогу обзиром да врше не само политичку контролу, оснивање, укидање, устројство, одређивање задатака, већ имају извјесне својинске прерогативе.

Према томе, радикална ревизија тих односа је неопходна уколико хоћемо да органи управе раде стручно, научно, одговорно, ефикасно и квалитетно и да у потпуности остварују своје функције у нашем самоуправном друштву, да развијају иницијативу, да прате и разрешавају бројне проблеме из области управе, да буду уклопљени у сва друштвена збивања, што све скупа значи да се постепено превазилазе остаци и елементи класичне управне функције, која је требала само: да забрањује, наређује, допушта или не допушта, одобрава или не одобрава, усваја или не усваја. У мјери у којој се превазилазе ранији односи на релацији држава — радни човек — грађанин превазилази се и ранији карактер и улога управне функције и управних служби.

Друштвени договори и самоуправни споразуми су, бар за сада, најбоље средство за регулисање ових односа на релацији Скупштина — извршно-политичко тијело — управа и за усклађивање односа између државе и основних организација удруженог рада. Треба нагласити да се општим разлозима за конституисање друштвених договора и самоуправних споразума о дохотку и расподјели (ослобађања рада, развијање и продубљивање самоуправних односа, деетатизације, дебијократизације, усклађивање рада итд.) на подручју управе придружују и разлози о одсућности тржишних законитости и посебан друштвени интерес за њен рад. Усвајањем Устава органи управе добили су потпуно нову физиономију. Предвиђају се као одговорна стручна управна тијела за припремање и извршавање одговарајуће политике скупштинских и извршно-политичких тијела.

Читав наш даљи развој самоуправног друштва императивно захтијева да се управна функција организује тако да стручно, ефикасно и квалитетно остварује све своје управне функције, јер од тога зависи бржи развој нашег самоуправног друштва.

Друштвено договарање и самоуправно споразумијевање могуће је на свим подручјима и по свим питањима управе. Међутим, задржаћемо се овом приликом само на неким, тренутно најзначајнијим врстама друштвеног договарања и самоуправног споразумијевања.

Напоменули смо да средства за рад управе и њен доходак представља накнаду за извршени друштвено-потребни рад. Доходак за тај рад (вриједност и цијена) не смије да буде зависан искључиво од једностране воље извршно-политичког тијела, јер би на тај начин управни орган морао да врши све програмом предвиђене задатке ЗА БИЛО КОЈА СРЕДСТВА, КОЈА СУ У ВЕЋИНИ СЛУЧАЈЕВА НЕДОВОЉНА. То се у прошлости, а и данас, претежно догађа, ради чега је рад удружених радника у управи увијек подцењиван. У прилог овој констатацији иде чињеница да су радницима у управи ниски лични дохотци, да су

органи управе лоше опремљени, а још горе смјештени, да се на раднике у управи гледа другим очима, јер се на њихов рад гледа као на нешто што је преживјело своје и што треба ускоро да одумре. Сматрам да је излишно коментарисати оваква погрешна и у суштини накарадна гледања на управу. Удружени радници у управи друштвеним договором и самоуправним споразумом треба да буду стављени у потпуно РАВНОПРАВАН ПОЛОЖАЈ субјеката у остваривању захтјева да средства органа зависе од ОПСЕГА, КВАЛИТЕТА, ЕФИКАСНОСТИ И ДРУШТВЕНОГ ЗНАЧАЈА ИЗВРШЕНОГ РАДА, и уложени рад увијек мора бити реално процијењен и оцијењен с обзиром на прилике у којима орган ради на принципу уређивања личних доходака у управи са личним дохотцима у организацијама удруженог рада. Друштвени договор о формирању дохотка закључује скупштина одговарајуће друштвено-политичке заједнице или од ње одређени извршно-политички орган.

Самоуправни споразуми о мјерилима за распоdjелу дохотка и личних доходака разматрају РАСПОДЈЕЛУ, али не и ФОРМИРАЊЕ односно СТИЦАЊЕ ДОХОТКА. Самоуправним споразумом се УНОСИ РЕД У ИНТЕРНУ РАСПОДЈЕЛУ и представља значајан правни инструменат за остваривање принципа: ЗА ЈЕДНАК РАД ЈЕДНАК ЛИЧНИ ДОХОДАК.

Истина, такав самоуправни споразум регулише само интерну распоdjелу, али ће имати итекако утицаја на формирање схватања и као аргуменат у разговорима са представницима скупштине друштвено-политичке заједнице приликом склапања друштвеног договора о формирању доходака, односно при доношењу одлука скупштине о наплаћивању рада у управи.

Друштвеним договором и самоуправним споразумом даће се истовремено оријентација и путоказ за радне заједнице органа управе, а истовремено и обавезу за радне заједнице да са њима ускладе своје интерне самоуправне акте. За разлику од тих, самоуправни споразуми о међусобним односима радника у удруженом раду, које радне заједнице управних органа потписују имају по својој правној природи сасвим другачији карактер. За управне органе друштвени договори и самоуправни споразуми имају посебан значај, јер спадају међу иначе ријетка средства која омогућавају управним органима равноправно мјесто субјекта у односима према скупштинама друштвено-политичких заједница, извршно политичким тијелима и основним организацијама удруженог рада, као и према другим органима и организацијама.

Да би све то, као и многа друга питања ријешили, да би направили одлучне кораке у правцу реализације оваквог једног концепта морамо да водимо рачуна да у нашем друштву сада, а и у наредном периоду, постоји и постојаће низ функција које не могу да се остварују без ослонаца на државни апарат, на организацију државне принуде. Одређене противуречности друштва и сукоби интереса често пута су такве природе да се не могу разријешити и разрешавати без чврстог ослонаца на др-

жаву. Постојаће и даље и ко зна до када поједине и то врло значајне области гдје ће државни управни апарат морати да задржи своје функције и компетенције, али наше самоуправно друштво мора да обезбиједи да држава те функције преко управе врши што ефикасније, стручније и квалитетније уз што непосреднију и демократскију самоуправну друштвену контролу. Истина, док год постоји управни државни апарат, мора се обезбиједити истовремено и одговарајући начин ефикасне политичке контроле над радом тог апарата, иначе ће се он осамосталити и наметнути друштву за фактичког господара. Никада се више као данас не осјећа потреба јасног идејног и политичког става о важности, значају и улози управе и њеног даљег развоја.

Да би се овај посао могао са успјехом обавити потребно је остварити пуну склад између правног и економског система, што нажалост све до данас није постигнуто. Ево примјера за то. Двије године по доношењу Устава из 1946. године отпочео је процес стварања самоуправног друштва услед чега је било потребно мијењати све основне правне институте. Умјесто државне својине као основног института друштвено-економских односа и на њему заснованог етатистичког друштвено-економског система започео је процес самоуправљања са основним институтом друштвене својине, који је Уставни закон из 1953. године дефинисао као основни институт самоуправних друштвених односа. Наш правни систем доживио је значајну и снажну прекретницу у времену од 1957. године па наовамо, када је инициран тзв. нови привредни систем, када се почело изграђивати доста усклађено законодавство — с правом кориштења и располагања, које су имала предузећа и установе по основу друштвене својине, као и правом располагања средствима друштвене репродукције која је била у рукама друштвено-политичких заједница као субјеката у друштвено-економском систему.

1965. године уведена је привредна и друштвена реформа. Ова реформа је оставила право кориштења и управљања, али није битно измијенила друштвено-економске и правне односе у друштвеној репродукцији. На овај начин доведени су у питање тада важећи основни правни институти Устава из 1953. године и законодавства насталог у времену од 1963. до 1965. године. Показало се да је увођење привредне и друштвене реформе створило нове проблеме у основним друштвено-економским односима. Наиме, преношење друштвеног капитала (минулог рада) на банке, крупна трговинска предузећа и велике интеграционе системе, ојачале су технократске тенденције тако да се самоуправност предузећа и установа заснивала не на самоуправљању радника, него на самоуправљу ТЕХНОМЕНАЦЕРСКИХ СТРУКТУРА. Настали су друштвени сукоби услед владавине ових структура. Ради тога је покренута акција ревизије и кодификације нашег цјелокупног законодавства уз истовремено увођење нових основних правних института којима је био циљ даље јачати и развијати самоуправне односе и самоуправљање

радника у организацијама удруженог рада и установама. Уведено је право рада друштвеним средствима као основни правни институт. Очигледно је било да из основа треба мијењати друштвено-економске односе утврђене Уставом из 1963. године.

Нова уставна реформа је започета амандманима из 1971. године, а завршена Уставом из 1974. године. За изградњу новог правног система сматрам да је битно да се утврди: ко су основни носиоци (субјекти) друштвено-економских права, правни односи тих субјеката према средствима друштвене репродукције, самоуправна права у политичком систему, основни правни институти и правни инструменти за утврђивање односа међу субјектима права, основни правни институти социјалних односа, носиоци тих санкција и њихова правна власт итд. итд.

Сви смо свјесни чињенице да је основни субјект друштвено-економских права, по Уставу из 1974. године, удружени радник. Радник је субјекат како у погледу средстава друштвене репродукције тако и у свим међусобним односима у раду, на тржишту и у осталим облицима друштвене комуникације. Према томе ни у области економске ни у области социјалних односа не може бити ниједног правног института чији основни носилац не би био удружени радник трансформисан у радног човјека или грађанина у другим областима социјалних односа. Ако удруженог радника сматрамо као субјекта друштвено-економских права, а он је објективно увијек удружен или у ООУР или у интересној односно радној заједници, онда се поставља питање да ли је и у ком правцу његов колективитет субјект права. Сматрам да је наш нови уставни систем удруженог радника поставио као субјекта друштвено-економских права, а његову организацију као израз заједничке и равноправне воље удружених радника. Устав је утврдио принцип да се односи међу субјектима права заснивају на принципима: једнакости, равноправности, солидарности итд. Узајамност и солидарност су основна начела на којима треба да се заснива решавање свих социјалних питања, као што су: образовање, здравствена заштита, инвалидско и пензионо осигурање, стамбени односи, дјечја заштита, заштита социјално угрожених, као и сви облици заједничке друштвене потрошње. Очигледно је да ће ова уставна реформа захтијевати утврђивање нових правних института, као и друге облике међусобних односа у свим областима социјалног живота ван привреде. Али, да би се то остварило потребан је пуни склад између правног и економског система као и право одређивање мјеста и улоге управе у новим друштвеним односима.

Велизар Ракоњац, судија Општинског суда у Пријеполу

ПРИЛОГ ДИСКУСИЈИ ПОВОДОМ ПРЕДНАЦРТА ЗАКОНА О ПРАВИМА НА ПОЉОПРИВРЕДНОМ ЗЕМЉИШТУ, ШУМАМА И ШУМСКОМ ЗЕМЉИШТУ СРС

Увод

Крајем 1974. године дат је редовним судовима Преднацрт Закона о пољопривредном земљишту, шумама и шумском земљишту СР Србије (у даљем тексту Преднацрт) ради давања примедаба и мишљења. Иако је у питању Преднацрт, иако је још дуг законодавни пут да он постане и закон, сматрам да је уместо и јавно изнети неке примедбе и предлоге на њега да би се подстакла дискусија и допринело да се усвоји што потпунији и свеобухватнији законски текст, који ће одговарати садашњим друштвено-економским односима у Републици у овим веома осетљивим економским, правним и социјалним питањима, а поред тога и потребама судова и других органа који ће га примењивати. У том циљу овде ће бити речи о неколиким правним институтима које сматрам непотпуно регулисаним у Преднацрту.

Приватна својина

У Преднацрту се за приватну — грађанско-правну својину једноставно каже СВОЈИНА за разлику од друштвене својине. Чини се да овакав назив за ово стварно право није довољно јасан да би се разликовало од друштвене својине. Не виде се неки убедљиви разлози да се у циљу што јасније разлике ова својина и у овом Закону не назове према правној науци ПРИВАТНА СВОЈИНА или грађанско-правна. Кад смо код ове правне категорије ваља приметити да је у чл. 16. ст. 2. Преднацрта предвиђено да се као начин стицања приватне својине врши укњижањем овог права у земљишне „или друге јавне књиге“. Није јасно на које се друге јавне књиге то мисли кад фактички гледано то могу бити још само тапијске књиге у оним крајевима који су се најдуже задржали под турском влашћу и где ни данас не постоје земљишне књиге. Требало би размислити да ли у ове књиге треба сврстати и катастарске књиге обзиром да су састав-

љене на основу премерног катастра по одређеној процедури сличној издавању тапија (јавно истицање пописаног земљишта, могућност приговора на попис и сл.). Ове књиге дефакто у крајевима где не постоје земљишне књиге, као апсолутни доказ својине на непокретностима, замењују земљишне. Како се не виде реалне могућности да се у овим крајевима Републике (западни и јужни) уведу земљишне књиге, то би ово био предлог да се размотри могућност да на основу овог Закона катастарске књиге добију исту снагу као и земљишне у погледу доказа о стварним правима на непокретностима, посебно о праву својине, после једног одређеног протеча времена од увођења пошто се за то време може реално очекивати да се поклопи фактичко стање у овим књигама са правним. Дотле би се решили и својински спорови у случајевима где се власници не слажу са стањем у катастарским књигама. Ти спорови су углавном већ и покренути. Ово тим пре кад се има у виду одредба чл. 10. Закона о промету непокретности СРС која предвиђа једино пуноважан писмени уговор о промету непокретности оверен од суда.

Ваља приметити да Преднацрт не садржи одредбе које би предвиђале да се право приватне својине не може стећи одржајем на непокретностима из овог Преднацрта у друштвеној својини. Такву одредбу имао је чл. 113. ст. 1. Основног закона о искоришћавању пољопривредног земљишта — пречишћени текст (Сл. СФРЈ бр. 25/63). У судској пракси било је владајуће становиште да се приватна својина не може стећи одржајем на непокретностима у друштвеној својини почев од 6. IV 1941. године као дана правног настанка државе СФРЈ. Пошто поминути Закон више није на снази, зашто то не регулисати позитивним прописом коме је баш место у овом Закону.

Према правним правилима СГЗ-а, пре рата могла се стећи приватна својина на непокретностима у државној својини ванкњижним одржајем у непрекидном року од 36 год. (параграф 931). И сада у судској пракси судови на територији где не постоје земљишне књиге има случајева позивања на овај основ стицања својине. У том случају судови су утврђивали непрекидну државину у укупном трајању од 43 године, један месец и 18 дана и то до 6. IV 1941. године, јер се имало узети и време када одржај није текао за време ратног мораторијума из претходних ратова. Према томе признавала се стечена својина одржајем, али под условом да је ово време истекло до 6. IV 1941. године. Зато би било корисно у Преднацрту изричито рећи да је овакав одржај прекинут са овим датумом и да, ако дотле ово време није истекло, после овог рока државина не може довести до одржаја на непокретностима које су некад биле државне, тј. да се одржај не наставља после овог датума.

Стварне службености

Ово стварно право није Преднацртом детаљно обухваћено према потребама живота и судске праксе. У чл. 61. дата је де-

финиција стварне службености што је било могуће апстрактнија. Међутим, из практичних разлога сматрам да је, поред ове дефиниције, требало ове службености и таксативно навести. То је могуће на основу досадашње судске праксе у примени правних правила која су регулисала ово право као што је: службеност пешачког пролаза, прогона крупне стоке у повоцу, прогона стоке појединачно и у буљuku, прогона запрега, моторних возила, пољопривредних машина, провода воде за наводњавање и сл. Скоро да је и сувишно рећи да су развој технике и њена примена у обради пољопривредног земљишта већ одавно наметнули обавезу да се регулише право службености прогона моторних возила и пољопривредних машина, јер према досадашњој судској пракси на овакве службености нису се углавном могла примењивати правна правила која регулишу прогон запрега ни методом аналогije. У осталом и у том погледу је судска пракса била колебаљива због недостатка позитивног прописа. Посебно треба предвидети и могућност да ове службености могу бити сталне и сезонске уз опис шта су једне, а шта друге. Тако нешто у Преднацрту не постоји.

У чл. 65. ст. 2. Преднацрта предвиђа се време за које титулар ове службености ово право не користи, а које представља прекид одржаја с тим што се не предлаже које је то време. Сматрам да такво време треба прецизирати. Свакако да то треба да буде неко релативно краће време, обзиром да службености представљају и онако ограничење приватне својине на послужном добру па мора бити што мање (начело рестрикције службености). Чл. 68. Преднацрта не би уопште одговарао практичним потребама. Овим чланом се регулише престанак трајања права стварне службености невршењем с тим да ово време буде најмање 10 или 20 година, зависно колико се усвоји година за стицање права својине одржајем. Сматрам да тај рок мора бити далеко краћи и унапред предвиђен законом. Не виде се никакви озбиљни разлози да тај рок не буде три године — тзв. *liberatorna usucarija*. Ово због тога што је судска пракса била устаљена у узимању овог времена као минималног за престанак овог права невршењем према предратним правним правилима. Био је то користан оријентир судовима при одлучивању по тужбеним захтевима за утврђивање престанка права стварне службености невршењем. Јер, никада се не сме изгубити из вида да ово право представља ограничење приватне својине и то по правилу без накнаде у корист власника повласног добра, те не би требало дозволити да овако дуги рокови теку у корист власника повласног добра како би се размишљао треба ли му или не треба послужно добро. Јер, ако му не треба, ово право треба да престане и власник послужног добра има правни интерес да то суд и утврди. Животно је логично да ако му не треба за оволико време, значи да без њега може и да власник послужног добра може тражити да се тај престанак и утврди.

Посебно сматрам да је пропуст Преднацрта што није предвидео могућност ИЗМЕШТАЈА стварне службености без обзира

о којој је реч и то на захтев власника послужног добра. У судској пракси чест је случај да се такви тужбени захтеви и постављају и прихватају кад су за то испуњени услови из преднатних правних правила и то најчешће из правног правила из чл. 148. ОИЗА који је то најјасније изразио речима: „Ко има на нечијем добру право послужја, он треба и не попуштајући ништа од свога права да се њим послужује тако како ће терет бити што је могуће лакши власнику послужног добра”. Ово правило сматрам веома јасним и за судску праксу корисним те треба да буде унето у овај Закон да би ово право било што потпуније и што јасније регулисано. О самом измештају службености у истом члану се каже: „Шта више, ако се нађе да би за власника послужног добра лакше било кад би се пренео пут, јарак или што већ буде што је одређено за вршење послужја на другом месту истог добра и то не буде незгодно господару повласног добра, овај се томе премештају противити не може. И само се собом разумије премештај треба тако удесити како од тога неће бити штете суседима било повласног, било послужног добра.” Ваљало би додати за могућност измештаја овог права и случај где се власник повласног добра може служити јавним путем, пролазом, јавном водом или слично без посебног оптерећења у коришћењу повласног добра. У чл. 68. ст. 2. Преднацрта корисно би било унети изричито право власника послужног добра да може тражити утврђивање да је престало право службености преко његовог добра невршењем. Исто тако сматрам за потребно предложити да у Преднацрту ближе треба регулисати могућност новог отварања — конституисања нужне службености. Имајући у виду све потребе савременог коришћења пољопривредног земљишта, треба предвидети могућност конституисања, не само класичних службености пролаза и прогона стоке и запрега, већ и моторних возила и пољопривредних алатки и машина. У судској пракси овакве службености нису могле да се отварају аналогном применом правних правила о нужним пролазима из 1906. године (Хрватски закон о нужним пролазима од 6. IV 1906. год.), која логично нису познавала ову тековину науке, а да не говоримо о правним правилима из СГЗ-а која су још из деветнаестог века. У том случају власнику послужног добра треба дати накнаду по прописима о експропријацији као што је то случај при конституисању нужне службености каптирања и провођења воде према чл. 46. ст. 1. и 3. Закона о изменама и допунама Закона о водама (Службени гласник СРС бр. 51/71).

Суседска права

Ни ова област друштвених односа који се јављају између суседа и чести су предмет судских спорова није најбоље регулисана. Према чл. 79. ст. 1. Преднацрта сусед може посећи гране са суседовог стабла ако се надвијају над његовим земљиштем и праве му штету својом хладовином „или да му власник таквих грана надокнади штету”. Мишљења сам да ова дру-

га алтернатива — накнаде штете не би у овом случају могла правно опстати, јер не постоји правни основ да се власник грана обавезе да свом суседу, којем гране захлађују земљиште, надокнади због тога било какву штету па и ако такав сусед практично трпи и то две штете. Једна је умањење приноса било које културе на земљишту под хладовином, а друга коју трпи за сваки конкретан случај ако власник воћке прелази да скупља плодове на суседовом земљишту. Ово због тога што ту нема кривице до власника грана, а нема ни његове радње. То је случај кад је дрвеће самоникло или га је сам посадио власник но без намере наношења штете суседу, или су оба земљишта некад била власништво једног лица па је потом дошло до његове физичке деобе. А за обавезу накнаде штете потребно је да постоји штетна радња штетника, узрочна веза између ње и штетне последице, умањење имовинске масе оштећеног и на крају да се та штетна радња може приписати у кривицу штетника. То бива онда кад се он није понашао онако како је требало да се понаша добар домаћин. Сви ти услови треба да се испуне кумулативно да би штетник био обавезан да штету надокнади по основу своје кривице. У овом случају најчешће нема два елемента, а често и три. Постоји само један но он сам није довољан. То је штета као умањење имовинске масе оштећеног.

Дрвеће није опасна ствар. Нису у питању ни лица за која одговарају родитељи или њихови чувари по принципу објективне одговорности. Због свега тога не постоји правни основ по коме се може ова штета досудити на терет власника грана па тиме ни законом предвидети. Зато сматрам да треба предвидети као једино решење овлашћење суседа, на чије се земљиште надвијају суседове гране, да он сам ове гране може посећи након што на то буде претходно овлашћен пресудом суда донетој по тужби за утврђење у смислу чл. 175. ЗПП и након спроведеног доказног поступка и уз вештачење и то до замишљене равни која се простире од меће до спорних грана. Ова могућност предвиђана је и у правном правилу параграфа 422. бив. ОГЗ, параграфу 282. бив. СГЗ, а још боље и јасније у чл. 111. бившег ОИЗ. На оваквом становишту стоји и Врховни суд Хрватске у својој пресуди Гзз 91/70. и Врховни суд БиХ у пресуди ГЗЗ 87/68.

Још би и боље било ако би се у Преднацрту предвидела забрана власнику суседног земљишта да сади нове воћке или друга стабла за одређену дужину до меће те би се тиме такви спорови унапред елиминисали с тим што би се дала могућност суседу да се одмах обрати суду са предлогом за издавање привремене наредбе да се његовом суседу забрани сађење воћака или других биљака на прописном растојању од меће. Ово би представљало ограничење приватне својине, али се тај приговор не би могао апсолутно прихватити, јер је иначе све више и више ограничења ове својине у социјалистичком друштву у коме она није одавно „свето и неприкосновено право“. То би било свакако оправданије и целисходније него да се такви су-

седи најмање једном, а често два пута годишње парнице око наведених штета. Стога сматрам да ове две алтернативе ни у ком случају не би могле да остану заједно, већ само једна — овлашћење суседу да гране посече. Тако би се њихови односи трајно, или бар трајније, решили.

У чл. 82. Преднацрта предвиђа се и право суседа да проведе воду преко суседовог имања само ако му је она „неопходна”. Ово право треба свакако предвидети само га не везати са крајњом нуждом за водом, већ да та могућност постоји у сваком случају кад је за таквог титулара корисније у циљу његовог бољег снабдевања са водом поготову водом за пиће. Јер вода је један од основних услова живота, те ова могућност треба да буде тековина садашњег степена цивилизације и животног стандарда чак и људи у најзабаченијим селима. Масовна је појава, чак и у економски заосталим селима, да се вода доводи до куће и тако побољшавају услови живота. То је само у општем интересу за здравље становништва и прогрес друштва те то законским одредбама треба и омогућити. У том циљу требало би Преднацрт допунити и са могућности да титулар тога права може и да ископа резервоар на туђем земљишту и воду одведе у виду службености како је то већ предвиђено чл. 46. поменутог Закона о водама. Додуше, питање конституисања службености за вођење воде према овом пропису за сада је у надлежности органа управе обзиром да је за њено коришћење потребна водопривредна сагласност. А одређивањем правичне накнаде за установљење овакве службености је у надлежности ванпарничног суда. Зато се уједно поставља питање усклађења одредаба Закона о водама са одредбама овог будућег закона кад је у питању службеност провођења воде цевима кроз суседово земљиште.

Предлажем да се у овај Закон унесе и једно суседско право које је веома често и у животу и у судској пракси. То је право на гоњење роја пчела преко туђег земљишта. Према правним правилима предратног права, власник роја је то право имао у року од 24 часа од ројења уз накнаду стварно причињене штете суседима. Не виде се неки убедљиви разлози да се ово право не регулише на исти начин и у овом Закону.

Сматрам да би требало регулисати и суседско право којим се овлашћује власник плодова да може прећи на суседово земљиште и покупити плодове уз накнаду причињене штете суседу. Ово су случајеви који се не могу подвести под чл. 79. Преднацрта где су воћке довољно удаљене од суседове меће, али је земљиште стрмо па ма колико да се воћна стабла налазе удаљена од суседовог земљишта и поред предузетих мера плодови се тек заустављају у суседовом земљишту. У Преднацрту није предвиђено ни суседско право којим би се забранило власнику суседне непокретности да поткопава своју земљу до те мере да тиме угрожава сигурност суседовог земљишта или грађевина кад се право својине претвара у злоупотребу тога права. Исто тако да власник земљишта не може на свом земљишту

копати бунар на оном земљишту где може преузети „жицу” воде из суседовог бунара. Такође треба регулисати да власник не може на свом земљишту подизати објекте који би суседу онемогућавали нормално коришћење његових непокретности када се суседу изградњом објеката узима ваздушни простор — видик, узима изглед куће, сунце и ваздух и онемогућава нормално коришћење већ подигнутих објеката. Све су ово чести случајеви у судској пракси те ако се једном жели позитивним прописима најзад регулисати питање службености и суседских права, која су иначе ограничење приватне својине, онда је то свакако место, и то право, баш у овом Закону.

Друштвена својина

Чланом 4. и одредбама главе 8. Преднацрта регулисан је институт друштвене својине. Друштвена својина, чији је титулар цело друштво и која је пандан приватној својини, јер такође стварно право које њене кориснике: друштвено-политичке заједнице, организације удруженог рада, друштвено-политичке организације и сл. овлашћује да ствари над којима постоји друштвена својина користе, са њима управљају и да са њима располажу. Према томе, коришћење, управљање и располагање су само овлашћења из права друштвене својине као што су код приватне својине овлашћења власника да ствар држи, да је употребљава — користи и да с њом располаже до уништења (*jus utendi, fruendi i abutendi*).

У предлогу Преднацрта су и ова овлашћења названа право. Сматрам да са теоријско-правног гледишта то не може бити прихватљиво. Јер, право није исто што и поједино овлашћење из тога права. Право својине је најшира власт на ствари, наравно уз сва законска ограничења. Овлашћење је једна од функција права. И зато се право и једна његова функција не могу поистоветити. Очигледно се види да право својине па и друштвене има више овлашћења за свога титулара. У том смислу чини се да би више требало консултовати правну науку при изради Преднацрта.

И на крају ваља рећи неколико речи о терминологији и стилу Преднацрта иако су у питању најапстрактније правне категорије као што су својина, службености и слично, чини се да је ипак терминологија веома апстрактна и преко тога, стил сув и доста нејасан. Жели се рећи што краће и онда кад то очигледно не може да задовољи и јасноћу текста. Не би било због тога када би се његови састављачи чешће осврнули на стил ОИЗ-а који је још увек, а то ће вероватно остати још дуго, најлепше и најјасније написани имовински законик, наравно уз корекцију са већ усвојеним јасним правним појмовима и од правне науке и судске праксе. У том циљу да се подсетимо и оне правне максиме намењене додуше судијама да судије треба да мисле као филозофи, али да говоре и пишу као сељаци која би требало да се односи првенствено и на законодавца.

Божидар Марковић, судија у пензији из Неготина

ПОВОДОМ ЧЛАНКА МАНЧЕВ ДИМИТРА

Поводом чланка Манчев Димитра, судије Општинског суда у Кавадарцима, објављеном у *Гласнику* бр. 12 од децембра 1974. год. под насловом „Истоветан захтев — две супротне одлуке“, желим да истакнем следеће:

Шездесетих година тј. у периоду од 1960—1964. донета је једна одлука Врховног суда Југославије, која је објављена и у Збирци судских одлука из тога периода, али чије се ознаке данас не могу сетити, по којој се уговори о доживотном издржавању између брачних другова не могу закључивати из разлога што су брачни другови и по самом закону дужни старати се једно о другом и једно другог издржавати. Те одлуке су се наши судови почели да придржавају приликом расправљања оваквих случајева, као што је поступио и Окружни суд у Скопљу у својој одлуци Гж-1911/66. с обзиром да су одлуке нашег највишег суда и уживале највећи ауторитет.

Међутим, када је касније Врховни суд Југославије донео своју другу одлуку Гз-62/67. по којој су и брачни другови могли између себе закључивати уговоре о доживотном издржавању, из тога временског периода потиче и друга одлука истог Окружног суда у Скопљу Гж-207/68.

С обзиром на две дијаметрално супротне одлуке Врховног суда Југославије из два периода нашег развитка дошле су и две дијаметрално супротне одлуке Окружног суда у Скопљу.

Пошто је друга — каснија одлука Врховног суда Југославије правилнија, јер се његова прва одлука још приликом објављивања није могла ни схватити ни разумети, јер ниједним законским прописом нашег позитивног законодавства или правним правилом није забрањено закључивање уговора о доживотном издржавању између брачних другова, по мојем мишљењу није ни потребно уносити ма какву измену у закон о наслеђивању да је уговор између брачних другова могуће закључивати пошто данас у томе погледу и нема ничег спорног.

Овome може да се дода и то да у случају када брачни другови имају деце која не желе ни у чему да допринесу њи-

ховом чувању и издржавању, а заинтересовани су у погледу наслеђа имовине брачних другова, а један од брачних другова је болестан, изнемогао или остарио да не може сам о себи да се стара, да је у томе случају сасвим и оправдано и разумљиво да остарели, изнемогли или оболели брачни друг може са својим способнијим брачним другом закључити уговор о доживотном издржавању и тако извршити пренос тј. отуђење своје имовине за живота, поготову ако су деца из неког ранијег брака. Такви уговори не само да нису противни позитивним законским прописима и правним правилима а нису ни аморални.

Овде се изузима случај када се уговор о доживотном издржавању закључује једино у циљу лишавања права наслеђа било деце било брачног друга, што се у спору пред судом увек може утврдити.

ИСПРАВКА

У 12. броју „ГЛАСНИКА“ за 1974. год. од 10. до 14. стр. одштампан је чланак Димитра Манчева под насловом „ИСТОВЕТАН ЗАХТЕВ — ДВЕ СУПРОТНЕ ОДЛУКЕ“.

У чланку се поткрала једна грешка и то:

На стр. 11, у деветом реду, рачунајући одозго па нагоре је одштампана реченица са овим текстом:

„...С обзиром на све ово досада речено, произилази да првостепени суд тиме што је одбио тужбени захтев и предметни уговор огласио ништавним, повредио је материјално право на штету тужиоца, ради чега и на основу чл. 360. ст. 1. тачка 1 ЗПП-у одлучено је као у диспозитиву”³.

Та реченица треба да гласи ОВАКО:

„...С ОБЗИРОМ НА СВЕ ОВО ДОСАДА РЕЧЕНО, ПРОИЗИЛАЗИ ДА ПРВОСТЕПЕНИ СУД ТИМЕ ШТО ЈЕ ОДБИО ТУЖБЕНИ ЗАХТЕВ ПРЕДМЕТНИ УГОВОР ДА СЕ ОГЛАСИ НИШТАВНИМ, ПОВРЕДИО ЈЕ МАТЕРИЈАЛНО ПРАВО НА ШТЕТУ ТУЖИОЦА, РАДИ ЧЕГА И НА ОСНОВУ ЧЛ. 360. СТ. 1, ТАЧКА 1 ЗПП-У ОДЛУЧЕНО ЈЕ КАО У ДИСПОЗИТИВУ.”³

ПРАВНА ПРАКСА

ИЗ СУДСТВА И УПРАВЕ

Сваки општи акт о расподели личних доходака који не предвиђа минули рад као основу и мерило за расподелу личних доходака није усклађен са Уставом.

На иницијативу радника основне школе „Младен Угаревић“ у Призрену, Уставни суд је покренуо поступак за оцену уставности и законитости Одлуке савета основне школе „Младен Угаревић“ у Призрену о повећању личних доходака за 20% од 2. X 1973. године. Подносиоци захтева сматрају да је поменута одлука неуставна и незаконита, јер је њоме извршено повећање личних доходака од 20% на основу стартних основа, а да у њу нису ушли нови елементи за расподелу личних доходака који се предвиђају уставним амандманима, и то: минули рад, продуктивност укупног друштвеног рада и социјална сигурност.

Основна школа у свом одговору истиче да је повећање од 20% извршено на темељу стартних основа јер школа од Заједнице образовања није добила ништа на име минулог рада, па тај рад није признат члановима колектива, нити је предвиђен оспореном одлуком јер школа нема средстава. О таквој подели одлучио је савет школе, и одлуку је потврдила већином гласова радна заједница.

Оцењујући сагласност оспорене одлуке са законом и уставом, Уставни суд Косова је утврдио да су оспореном одлуком повећани лични доходи за 20% на стартне основе, а на основу Одлуке Скупштине заједнице образовања у Призрену од 28. IX 1973. године о повећању масе основних нето личних доходака и свих давања која терете личне дохотке за 20%, свим директним

корисницима фонда који се редовно финансирају из фонда, с тиме што установе самостално и на темељу својих самоуправних права, према одредбама својих правилника о унутрашњој расподели личних доходака и својим посебним одлукама врше расподелу добијених средстава на име повећања за 20%.

У току поступка Уставни суд Косова је утврдио да и одредбе чл. 7. и 19. Правилника о расподели личних доходака радника радне заједнице основне школе „Младен Угаревић“ у Призрену од год. 1965. нису усклађене с уставним амандманима, законом и уставом, па је на седници од 13. V 1974. године одлучио да покрене поступак за оцену уставности и законитости и ових одредаба споменутих чланова, а у смислу чл. 382. Устава САП Косово. У члану 7. поменутог правилника предвиђено је да се лични доходак појединца одређује према вредности радног места по опсегу и квалитету његовог рада на радном месту, узимајући у обзир и друге елементе који придоносе правилној расподели, према резултатима рада и радном дану, а у чл. 19. да се за процену радних места у складу с одредбама чл. 7. узима у обзир и радно искуство у струци, али нису одређени услови и начин расподеле конкретно на темељу радног искуства односно минулог рада, и он не служи као основа и мерило за обрачун и расподелу личних доходака.

Такво утврђивање и одређивање повећања, обрачуна и расподеле личних доходака, по налазу Уставног суда Косова, није у складу с одредбама Уставног амандмана XXI, т. 3, ст. 2. на Устав СФРЈ члана 42, ст. 2. Закона о међусобним односима радника у удруже-

ном раду и чл. 18. Устава САП Косово.

Одредбама Амандмана ХХI, т. 3, ст. 2. на Устав СФРЈ предвиђено је да сваком раднику у организацији удруженог рада припада, према начелу расподеле према раду, лични доходак сразмерно резултатима његовог рада и његовом личном доприносу успеху и развоју организације који је дао својим укупним, текућим и минулим радом у њој. Закон о међусобним односима радника у удруженом раду у чл. 42, ст. 2. предвиђа да раднику припада лични доходак у складу с начелом расподеле према раду и порастом продуктивности његова и укупног друштвеног рада, с начелом солидарности радника сразмерно резултатима његовог рада и личном доприносу који је дао својим текућим и минулим радом, и тиме придонео повећању дохотка у основној организацији удруженог рада и укупног друштвеног дохотка.

У одредбама чл. 18. Устава САП Косова гарантује се сваком раднику лични доходак у складу с начелом расподеле према раду и порастом продуктивности његовог и укупног друштвеног рада и с начелом солидарности радника, из дохотка основне организације удруженог рада, за задовољење његових личних, заједничких и општих друштвених потреба према резултатима његова рада и његовом личном доприносу који је дао својим текућим и минулим радом.

Из наведених уставних, односно законских, одредби произлази да је минули рад уставна, односно законска категорија, те је Одлука савета основне школе „Младен Угаревић“ у Призрену несагласна с Уставним амандманом ХХI, за чије је важности и донесена, Законом о међусобним односима радника у удруженом раду и Уставом САПК који се сада примењује, а одредбе чл. 7. и 19. Правилника о расподели личних доходака нису с њим усаглашене, јер минули рад не предвиђају као основу и мерило за расподелу личних доходака.

(Из одлуке Уставног суда Косова, У бр. 6/74 од 2. VII 1974. године).

Један или више поступака у управним стварима које се заснивају на истом или сличном чињеничном стању.

(Објашњење Савезног секретаријата за правосудје и организацију савезне управе, бр. 1358/1 од 17. XII 74. године)

По питању из наслова дато је следеће објашњење:

Као што орган може покренути и водити један поступак кад се ради о правима и обавезама више странака које се заснивају на истом или сличном чињеничном стању (став 1. члана 127), тако исто и једна странка може, или више странака могу, остваривати и више различитих захтева код једног органа, што произлази из става 2. члана 127. ЗУП-а. Да би се у једном или другом случају могао покренути и водити један поступак, потребно је да су испуњени услови из става 1. члана 127. Закона о општем управном поступку, тј. да се права односно обавезе странке заснивају на истом или сличном чињеничном стању и истим или сличним правним разлозима, као и да је орган који води поступак стварно надлежан у погледу свих захтева.

Пошто се у конкретном случају ради о обавезама тога предузећа које се заснивају на истом или сличном чињеничном стању и правним разлозима, тј. о питању погрешно извршеног царинења исте робе у односу на вредност робе — уместо 86 долара на 84 долара по тони, то у смислу напред наведених прописа сматрамо да су се 71 таква молба тога предузећа за исправку царинске декларације заснивале на истом или сличном чињеничном стању и правним разлозима, па је могло за 71 такав случај једним захтевом — молбом тражити исправку вредности робе у 71 царинској декларацији ради измене у царинењу те робе. Исто тако сматрамо да је и орган који води поступак могао да по 71 захтеву — молби тога предузећа води један поступак и да по тако спојеним стварима донесе једно решење. Доследно томе, по нашем миш-

љењу, могло је да ваше предузеће против 71 таквог решења изјави једну жалбу.

Међутим, указујемо да наведене одредбе из ст. 1. и 2. члана 127. Закона о општем управном поступку нису обавезујуће већ диспозитивне норме, што значи да се по њима може, али и не мора поступити, што произлази из израза „може”. Према томе, орган није повредио наведене прописе ако је нашао да је у тим стварима требало да предузеће поднесе 71 захтев — молбу односно да против 71 решења треба уместо једне поднети 71 жалбу.

Код кога се треба интересовати и инсистирати за благовремено извршење решења.

(Мишљење Савезног секретаријата за правосуђе и организацију са-

везне управе, бр. 974/1 од 12. IX 1974. године)

За извршење решења, које је постало извршно, али није још извршено, надлежан је орган који је решење донео (члан 276. ЗУП-а) и који је донео закључак о дозволи извршења тога решења (члан 277. ЗУП-а). Стога заинтересована странка за извршење решења треба да се обрати старешини тога органа који је у смислу члана 295. Закона о општем управном поступку надлежан да се стара о томе да се управне ствари решавају у прописаним роковима.

Странка се у ту сврху може обратити и органу непосредно вишег степена (од органа који је дужан да спроведе извршење) који је надлежан да решава по жалби у поступку административног извршења (члан 279. Закона о општем управном поступку).

Младен Косовац

САОПШТЕЊА

На основу члана 90. став 4. Статута Адвокатске коморе Војводине Управни одбор Адвокатске коморе Војводине на седници одржаној 11. јануара 1975. године сазвао је

ВАНРЕДНУ СКУПШТИНУ АДВОКАТСКЕ КОМОРЕ ВОЈВОДИНЕ

Ванредна Скупштина ће се одржати у суботу 8. фебруара 1975. године у великој сали друштвених просторија Адвокатске коморе Војводине, Ул. Змај Јовина бр. 20/І, са почетком у 9 часова, са следећим

ДНЕВНИМ РЕДОМ:

- 1) Отварање ванредне Скупштине и утврђивање броја присутних чланова,
- 2) Избор радног председништва,
- 3) Предлог повишења чланарине Комори са 100.— на 150.— динара од 1. I 1975. године (известилац: Хил Јосип, благајник УО),
- 4) Предлог финансијског плана прихода и расхода Адвокатске коморе Војводине за 1975. годину (известилац: Хил Јосип, благајник УО),
- 5) Предлог Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката (известилац: мр Војислав Попадић, председник Комисије за примену Тарифе),
- 6) Предлог Правилника за самоуправну контролу адвоката (известилац: Живко Весковић, председник Комисије за статутарна и нормативна акта),
- 7) Информација о оснивању и раду адвокатских радних заједница (известилац: Душан Аћимовић, председник Комисије за удруживање рада у адвокатури),
- 8) Дискусија
- 9) Закључци

Право учешћа на Скупштини имају сви чланови Коморе и делегирани представници Одбора адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду.

Ако је број присутних у заказано време недовољан, Скупштина ће се одржати сходно члану 92. став 2. Статута Адвокатске коморе Војводине, са почетком један час касније, без обзира на број присутних чланова.

Обавештења техничке природе даје администрација Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду, Змај Јовина бр. 20/І (42-201).

Из седнице Управног одбора Адвокатске коморе Војводине у Новом Саду одржане 11. јануара 1975. године.

СЕКРЕТАР
Управног одбора
Боривој Томин, с. р.

ПРЕДСЕДНИК
Управног одбора
Кујунџић Јосип, с. р.

ПЛАН ПРИХОДА ЗА 1975. ГОДИНУ

Пар. поз. К°	Назив конта	Позиција	Партија
I. РЕДОВНИ ПРИХОДИ			
1—1	7510	Наплаћена чланарина	480.000
1—2	7511	Наплаћена претплата за „ГЛ“ (страни)	60.000
1—3	7519	Наплаћено за конгрес МУА	48.000
СВЕГА ПАРТИЈА РЕДОВНИ ПРИХОДИ			588.000
II. НЕРЕДОВНИ ПРИХОДИ			
2—1	7895	Наплаћена позајмица	1.000
2—2	7894	Наплаћена новчана казна	4.200
2—3	7890	Наплаћено од огласа у Гласнику	3.900
2—4	7891	Наплаћено од станарине	1.400
2—5	7899	Наплаћена разна примања	26.000
СВЕГА ПАРТИЈА НЕРЕДОВНИ ПРИХОДИ			36.500
НЕПОКРИВЕНИ РАСХОДИ (ГУБИТАК)			183.500
УКУПНИ ПРИХОДИ			808.000

ПЛАН РАСХОДА ЗА 1975. ГОДИНУ

Пар.	поз. К°	Назив конта	Позиција	Партија
I. ЛИЧНИ РАСХОДИ				
1—1	4550	Нето лични доходак сталних службеника	178.780	
1—2	4551	Доприноси на личне дохотке	109.900	
1—3	4560	Нето хонорар функционера	6.000	
1—4	4561	Допринос на хонорар функционера	3.290	
1—5	4566	Накнада за К-15 са доприносима	11.700	
СВЕГА ПАРТИЈА ЛИЧНИ РАСХОДИ				309.670
II. МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				
2—1	4001	Електрична енергија	3.600	
2—2	4002	Гориво (огрев)	4.000	
2—3	4022	Одржавање чистоће, вода, смеће	2.200	
2—4	4004	Канцеларијски материјал	7.000	
2—5	4085	Новине, часописи и струч. литература	2.000	
2—6	4013	Поштанско-телеграфско тел. трошкови	13.200	
2—7	4029	Трошкови новчаног и платног промета	5.400	
2—8	4120	Најамнина и закупнина	700	
2—9	413	Чланарина Савезу адв. ком. Југ. (10.—)	48.000	
2—10	40300	Путни трош. днев. данг. чл. УО, ДИС и Ком.	71.460	
2—11	40301	Путни трошкови данг. и днев. ван Н. Сада	17.400	
2—12	40302	Путни трошкови за међународне везе	25.000	
2—13	40303	Путни трошак за обилазак РО и др.	2.960	
2—14	40304	Путни тр. днев. и данг. за зај. састанке	4.000	
2—15	417	Ауторски хонорари	57.000	
2—16	418	Штампање и експедиција Гласника	138.900	
СВЕГА ПАРТИЈА МАТЕРИЈАЛНИ РАСХОДИ				402.820
III. ФУНКЦИОНАЛНИ РАСХОДИ				
3—1	415	Трошкови одржавања годишње скупш.	10.500	
3—2	409	Трошкови осигурања	1.200	
3—3	411	Трошкови — поправка инвентара	3.000	
3—4	419	Помоћ удовима бивших адвоката	2.100	
3—5	361	Набавка књига за библиотеку	8.000	
3—6	7390	Фонд адвокатских приправника	1.000	
3—7	4060	Трошкови репрезентације	10.000	
3—8	003	Набавка основних средстава	8.000	
3—9	7519	Савез адв. ком. Југ. — за конгрес МУА	48.000	
3—10	4129	За недвижене издатке	3.710	
СВЕГА ФУНКЦИОНАЛНИ ИЗДАЦИ				95.510
УКУПНИ РАСХОДИ				808.000

ИЗ СЕДНИЦЕ УПРАВНОГ ОДБОРА

На седници Управног одбора, одржаној 11. јануара 1975. године, донета су следећа решења:

1) Узет је на знање извештај председника и секретара о раду Коморе између две седнице.

2) Управни одбор једногласно је прихватио Предлог Тарифе о наградама и накнадама трошкова за рад адвоката који је припремила Комисија за примену Тарифе 15. XII 1974. године и исти упућује Скупштини.

3) Управни одбор на основу члана 96. Статута АК Војводине сазвао је Конференцију адвоката у шесто заседање за дан 26. јануар 1975. године.

4) Управни одбор једногласно на основу члана 90. став 4. Статута Адвокатске коморе Војводине сазвао је Ванредну скупштину Адвокатске коморе Војводине за дан 8. фебруар 1975. године.

5) Решењем бр. 29/75. уписује се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине Димић рођена Шарановић Миланца, са адвокатско-приправничком вежбом код Колесар Федора, адвоката у Новом Саду. Адвокатско-приправничка вежба тече од 11. јануара 1975. године.

6) Решењем бр. 33/75. уписује се у Именик адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине Стефановић Мирко, са вежбом код Стефановић Борислава, адвоката у Новом Саду. Адвокатско-приправничка вежба тече од 11. јануара 1975. године.

7) Решењем бр. 32/75. брише се из Именика адвокатских приправника Адвокатске коморе Војводине Влаховић Владета, адвокатски приправник из Суботице, са адвокатско-приправничком вежбом код Малагурски Ивана, адвоката у Суботици, са даном 12. XII 1975. године, јер је уписан у Именик адвоката.

8) Решењем бр. 38/75. узима се на знање да је Маријански Лазар са даном 31. XII 1974. године прекинуо адвокатско-приправничку вежбу код Малагурски Ивана, адвоката у Суботици, и да је адвокатско-приправничку вежбу наставио са даном 1. I 1975. године код Стеванов Милана, адвоката у Суботици.

9) Решењем бр. 461/74. Јовановић Михајло, адвокат у Руми, разрешава се дужности преузимаатеља адвокатске канцеларије Михајлов Милана, адвоката из Ирига, која му је одређена решењем бр. 541/1973. од 31. XII 1973. године, јер је извршена ликвидација.

10) Решењем бр. 460/74. узима се на знање да Јовановић Михајло, адвокат у Руми, од 1. I 1975. године престаје са пружањем правне помоћи у Иригу, одобреним решењем Адвокатске коморе Војводине бр. 542/73. од 15. XII 1973. године.

11) Решењем бр. 458/74. евидентира се уговор о пружању правне помоћи склопљен између Парлаћ Миодрага, адвоката у Н. Саду, са предузећем „Котекспродукт“ из Н. Сада од 22. новембра 1974. године, а на основу чл. 32. став 2. Статута Адвокатске коморе Војводине.

12) Решењем бр. 34/75. евидентира се уговор о пружању правне помоћи склопљен између Булатовић Радоње, адвоката у Н. Саду, са Заводом за урбанизам и комунално-стамбена питања САП Војводине из Н. Сада од 3. I 1975. године на основу чл. 32. став 2. и 3. Статута Адвокатске коморе Војводине.

13) Решењем бр. 456/74. донета је одлука о исплати посмртнине иза преминулог Пешев Јордана, адвоката из Ковина, који је умро 16. XII 1974. године, Пешев Елвири, Београд, Војводе Степе бр. 62.

14) Решењем бр. 22/75. донета је одлука о исплати посмртнине иза преминулог Ивковић-Ивандекић Мирка, адвоката у пензији из Суботице, који је умро 13. XII 1974. године, Ивковић-Ивандекић Берти, Суботица, Трг жртава фашизма бр. 9.

15) Управни одбор једногласно је уступио на бесплатно коришћење једну просторију од дела својих пословних просторија у којој је раније био део Клуба Општинске организације адвоката Новог Сада, установи „Дечје село“ у трајању од два месеца.

Управни одбор
Адвокатске коморе Војводине

ОБАВЕШТЕЊЕ

Претплата на *Гласник Адвокатске коморе Војводине* за 1975. годину износи 120.— динара.

Цена појединачног броја износи 15.— динара.

Поруџбина се може извршити код Адвокатске коморе Војводине, Нови Сад, Змај Јовина бр. 20/1, а претплата се дозначује на текући рачун Адвокатске коморе Војводине Нови Сад број 65700-678-2047.

Др МИРКО ИВКОВИЋ-ИВАНДЕКИЋ

У Суботици је 13. децембра 1974. год. умро у 91. години живота др Мирко Ивковић-Ивандекић, пензионисани адвокат из Суботице, један од најстаријих адвоката и правника у Војводини.

Др Мирко Ивковић-Ивандекић рођен је 16. фебруара 1884. год. у Суботици. Основну школу и гимназију учио је и завршио у Суботици. Матурирао 29. јуна 1902. године. Правне науке изучавао је на Правном факултету у Будимпешти, где је 1905. год. дипломирао, а 1909. год. докторирао.

Правну праксу, по завршетку студија, обављао је у Суботици у градском одвјетништву, у суду и код адвоката. Адвокатски испит положио је 1911. године у Будимпешти.

У именик адвоката Адвокатске коморе у Суботици (комора за Бачку од 1874. до 1921) уписан је 16. VI 1911. год. Од тада па све до пензионисања 1956. год., са ратним прекидима, води адвокатуру у Суботици. У првом светском рату имао прекид због војних дужности, а у другом светском рату услед забране рада од стране окупаторских власти.

За пуних 45 година обављања адвокатуе др Мирко Ивковић-Ивандекић стекао је име гласовитог адвоката и врсног правника. Како се бавио и јавним, друштвеним радом то је између два рата сматран једним од најистакнутијих интелектуалаца у Суботици. Као адвокат углавном се бавио грађанско-правном праксом, у којој области права важи као велики зналац-практичар.

У време распада Аустро-Угарске монархије др Мирко Ивковић-Ивандекић сав се ангажује у напорној национално-политичкој борби да Суботица и читав буњевачки регион припадно новој југословенској држави. У то време обавља и разне дужности ван адвокатуе. Како се борба на национално-политичком плану смиривала, то се и др Мирко Ивковић-Ивандекић враћа адвокатури и већ 1921. налази се у групи адвоката оснивача Адвокатске коморе за Банат, Бачку и Барању (1921—1941) у Н. Саду. Од тада па до другог светског рата има разне функције.

ције у Комори, а нарочито се истакао у оснивању и раду Пензионог фонда Коморе. Име др Мирка Ивковић-Ивандекића између два рата срета се у многим, разним друштвима и организацијама Суботице и Војводине, увек са великим уважавањем. За време непријатељске фашистичке окупације једно време био интерниран, а читаво време налази се под полицијском призором и без права на рад.

Иако у поодмаклим годинама, после другог светског рата др Мирко Ивковић-Ивандекић обнавља своју адвокатску канцеларију у Суботици и води је све до пензионисања 1956. год. Савез адвокатских комора Југославије, на препоруку Адвокатске коморе Војводине, предложио га је за повишену адвокатску пензију (које су у то време изузетно даване заслужним адвокатима). И после пензионисања прати развитак наше адвокатуре, остарео, али крепак, долази на Скупштине и пригодне свечаности. Нажалост, последње признање својих колега, садашњих адвоката — плакету са захвалницом, коју му је између осталих заслужних пензионисаних адвоката доделила Адвокатска комора Војводине поводом тридесетогодишњице ослобођења, није могао лично примити 19. октобра 1974. на свечаној Скупштини, јер је био предсмртно оболео.

Смрћу др Мирка Ивковић-Ивандекића сишао је са животне сцене представник најстарије генерације наших адвоката са најлепшим професионалним и људским врлинама, па ће нам такав остати у дугој успомени.

М. Б.

ЈОРДАН ПЕШЕВ

У Ковину је напрасно, за радним столом у адвокатској канцеларији, умро адвокат Јордан Пешев 16. децембра 1974. године.

Јордан Пешев рођен је 15. априла 1913. године у Куманову.

Основну школу завршио је у Куманову, а гимназију у Скопљу. Право је студирао у Београду, где је и дипломирао 15. III 1938. године.

После правних студија Јордан Пешев се налази на разним правним пословима и другим дужностима у Куманову, Скопљу и Београду.

У именик адвоката Адвокатске коморе Војводине Јордан Пешев се уписује 19. XI 1950. године са седиштем адвокатске канцеларије у Сремској Митровици, где води адвокатуру до 2. II 1952. године, када пресељава седиште адвокатске канцеларије у Београд.

У Београду Јордан Пешев води адвокатуру од 1952. до 1963. године, када се пресељава у Ковин.

У Ковину Јордан Пешев успешно води адвокатску канцеларију од 1963. па све до смрти.

Јордан Пешев је свој адвокатски позив савесно и успешно обављао. Имао је нарочит смисао за контактирање са странкама као и уопште са људима, чиме је стварао присан однос са странкама, а што му је омогућавало успешнији рад у обављању својих послова. Његовом смрћу адвокатура Војводине губи једног свог врлог прегаоца, а адвокати друга и пријатеља, клијенти изванредног правозаступника.

М. Б.

ПРЕГЛЕД ПРАВНИХ ЧАСОПИСА

IZ SADRŽAJA ČASOPISA

ANALI Pravnog fakulteta u Beogradu

Dvomesetni časopis za pravne i društvene nauke

Iz sadržaja broja 3/1974.

Blagojević, Borislav T.: POSEBAN ZAKONSKI NASLEDNI REŽIM PRI NASLEĐIVANJU POLJOPRIVREDNOG ZEMLJIŠTA I PRIVATNIH POLJOPRIVREDNIH GAZDINSTAVA U SR SLOVENIJI

Stojanović, Petar: PRIVREDNE PROTIVREČNOSTI ODREĐABA OPŠTEG IMOVINSKOG ZAKONIKA

Beljakova Mihajlovna, Ana: ZAKONODAVSTVO O BRAKU I PORODICI U SSSR

Taboroši, Svetislav: O EKONOMSKIM ASPEKTIMA DRUŠTVENOG DOGOVARANJA I SAMOUPRAVNOG SPORAZUMEVANJA

Labus, Miroljub: POVRATAK KLASIČNOJ EKONOMIJI

Vodinelić, Vladimir: GRAĐANSKO-PRAVNA ZAŠTITA ČOVEKOVOG IDENTITETA (AUTENTIČNOSTI)

Gorčić, Jovan: O MOGUĆNOSTIMA POBOLJŠANJA DOSADAŠNJEG SISTEMA OSIGURANJA MOTORNIH VOZILA U NAŠOJ ZEMLJI

GLEDIŠTA

Časopis za društvenu kritiku i teoriju (Beograd)

Iz sadržaja broja 10/1974.

Antonijević, Zorka; Butulija, Ratko: SOCIJALNA POLITIKA U SAMOUPRAVNOM DRUŠTVU

Marković, Živko: DRŽAVA I SAMOUPRAVLJANJE

JUGOSLOVENSKA REVIJA ZA KRIMINOLOGIJU I KRIVICNO PRAVO
(Beograd)

Iz sadržaja broja 2/1974.

Pešić, Vukašin: DIJALEKTIČKA ANALIZA OSNOVNIH KONCEPCIJA KLINIČKE KRIMINOLOGIJE

Vodinelić, Vladimir: NEGATIVNE „CINJENICE“ KAO SIGNALI U KRIVICNOM POSTUPKU

Karan, Milenko: PSIHOLOŠKI KOMENTAR KRVNE OSVETE I SAVREMENE KRIMINOLOŠKE TENDENCIJE

Stojanović, Zoran: KRIMINALNOLITICKI ASPEKT INKRIMINISANJA HOMOSEKSUALNOG PONAŠANJA

Krstić, Božidar: SOCIJALNE I PSIHOPATOLOŠKE KARAKTERISTIKE SHIZOFRENIH UBICA

Krauns, Božidar: SEDMO SAVJETOVANJE PREDSTAVNIKA KRIVICNIH SUDOVA

KOMUNA

Časopis za pitanja teorije i prakse komunalnih zajednica (Beograd)

Iz sadržaja broja 11/1974.

Pozderac, Hamdija: OSTVARIVANJE IZVRŠNIH FUNKCIJA — JEDNO OD ZNAČAJNIH PITANJA DJELOVANJA SKUPŠTINSKOG SISTEMA U KOMUNI

Iz sadržaja broja 12/1974.

Stavrev, Dragoljub: IDEJNO-POLITICKI ZADACI SAVEZA KOMUNISTA U KONSTITUISANJU I DELOVANJU SAMOUPRAVNIH INTERESNIH ZAJEDNICA

NAŠE TEME

(Zagreb)

Iz sadržaja broja 11/1974.

Rus, Veljko: SAMOUPRAVLJANJE I PODJELA RADA

OPREDELJENJA

Časopis za teoriju i praksu samoupravnog društva (Sarajevo)

Iz sadržaja broja 7—8/1974.

Omerčević, Džafer: PRILOG PITANJU O OSNOVNOJ ORGANIZACIJI UDRUŽENOG RADA KAO PUTU KA REALIZACIJI MARKSISTIČKO-LENJINISTIČKE VIZIJE ASOCIJACIJE SLOBODNIH PROIZVOĐAČA

Hrle, Smajo: NUŽNOST FEDERALIZMA

Peleš, Aleksandar: SAVREMENO MEĐUNARODNO PRAVO I ZAŠTITA MANJINA

Boban, Jure: DELEGATSKI PRINCIP U PRAKSI I ULOGA SUBJEKTIVNIH SNAGA DRUŠTVA

Radonjić, Drago: MJESNE ZAJEDNICE KAO FAKTOR NEPOSREDNOG ODLUČIVANJA I SAMOUPRAVNE INTEGRACIJE

OPŠTINA

Časopis za pitanja društvenog samoupravljanja (Beograd)

Iz sadržaja broja 10—11/1974.

Lemberger, Vlado: ODNOSI DRŽAVNIH ORGANA I ORGANIZACIJA UDRUŽENOG RADA

Zarić, Ljubiša: IZVRŠNI ORGANI OPŠTINSKIH SKUPŠTINA

Ristić, Milan: IMOVINSKO-PRAVNI ASPEKT UDRUŽIVANJA ZEMLJOPRADNIKA

Šarčanski, Stevan: REZOLUCIJA SKUPŠTINE SAP VOJVODINE O SAMOUPRAVNIM INTERESNIM ZAJEDNICAMA

OSIGURANJE I PRIVREDA

Časopis za teoriju i praksu osiguranja (Zagreb)

Iz sadržaja broja 10/1974.

Filipović, Zijo: ISKUSTVA, REZULTATI I PROBLEMI U RAZVOJU SOCIJALISTIČKIH SAMOUPRAVNIH DRUŠTVENO-EKONOMSKIH ODNOSA U ZAJEDNICI OSIGURANJA „SARAJEVO“

Flis, Slavko: INFLACIJA, OSIGURANJE I REOSIGURANJE (Izveštaj o sastanku reosiguravatelja u Monte Carlu)

ORGANIZACIJA I ZNAČAJ DJELATNOSTI OSIGURANJA U NIZOZEMSKOJ

Winterhalter, Mato: O ODGOVORNOSTI VETERINARA ZA ŠTETE NASTALE U POSLOVIMA OKO OSIGURANJA STOKE

Kozić, Ljubo: INDUSTRIJSKA ŽIVNARSKA PROIZVODNJA I OSIGURANJE

Fijan, Nikola: OSIGURANJE ZA ŠTETE U RIBNJACARSTVU

Jenko, Franc: Dvo- ili višestruko osiguranje

PRAVNA MISAO

(Sarajevo)

Iz sadržaja broja 11—12/1974.

Spaić, Vojislav: ZAŠTITA LIČNOSTI I SLOBODA INTELEKTUALNOG STVARALASTVA

Sadiković, Čazim: TEHNOKRATIJA I NOVI USTAVNI SISTEM

Čalija, Branko: PRAVNO OBRAZOVANJE I PROCES NJEGOVOG OSAVREMENJAVANJA

PRAVNA MISLA

Spisanje za pravni i opštествni pranja (Skopje)

Iz sadržaja broja 5/1974.

Filipče, Stavre: PREPRAVANJE NA TUŽBATA

Brajanovski, Blagoja: KARAKTERISTIKI NA TRUDOT NA RABOTNICITE VO ZAJEDNIČKITE SLUŽBI

Velkovski, Vasil: RAZVOD NA BRAKOT PO ZAEMNA SAGLASNOST NA BRACNITE DRUGOVI

Stojkovski, Milisav: SMEKAVANJE NA SO OSVRT NA ZPP I NA SUDSKATA POSTAPKA NA PODRACJE TO NA OKRUŽNIOT SUD SKOPJE

Veljanovski, Nove: NEKOI NAPREDNI REVOLUCIONERNI PRINCIPI NA PRAVOSUDSTVOTO VO NOB

Sekovski, Duško: NOVINI OD PRAVNIOT FAKULTET VO SKOPJE

PRAVNI ŽIVOT

(Beograd)

Iz sadržaja broja 8—9/1974.

Blagojević, Borislav T.: NUŽNI NASLEDNICI PO ZAKONIMA O NASLEDIVANJU SR BOSNE I HERCEGOVINE I SR MAKEDONIJE

Živković, Sreten: O ODGOVORNOSTI OSNOVNE ORGANIZACIJE UDRUŽENOG RADA ZA ŠTETU KOJU JE RADNIK PRETRPEO NA RADU ILI U VEZI SA RADOM

Marković, Dragoljub: ODGOVORNOST ZBOG FIZIČKIH NEDOSTATAKA STVARI

Ignjatović, Časlav: ŽALBA NA REŠENJE VEĆA U POSTUPKU PRE POKRETANJA ISTRAGE I ODLUKE DRUGOSTEPENOG SUDA POVODOM ŽALBE

Sudžum, Rajko: ODMERAVANJE VISINE NAKNADE PREMA VREDNOSTI STVARI U VREME OŠTEĆENJA ILI VREME OBESTECENJA

Đuretić, Slobodan: STVARNA LEGITIMACIJA U BRAČNIM PATERNITETSKIM SPOROVIMA

Iz sadržaja broja 10/1974.

Milutinović, Milan: FUNKCIJA KRIMINOLOGIJE U SUZBIJANJU KRIMINALITETA I RESOCIJALIZACIJI DELIKVENATA

Perović, Slobodan; Pak, Milan: SOLIDARNOST DUŽNIKA

Stanković, Obren: NAKNADA ŠTETE ZBOG SMANJENIH MOGUĆNOSTI DALJEG RAZVIJANJA I NAPREDOVANJA (smanjeni izgledi za budućnost)

Dragojlović, Luka: DEJSTVO TUŽBE U UPRAVNOM SPORU NA IZVRŠENJE UPRAVNOG AKTA

Iz sadržaja broja 11/1974.

Perović, Slobodan: PRAVNA ORGANIZACIJA ANTINOMIJE SAVREMENOG SAOBRAĆAJA

Bošković, Dragoljub: USTAVNOPRAVNI POLOŽAJ ZAJEDNICA OSIGURANJA IMOVINE I LICA

Jovanović, Vladimir: OSIGURANA SUMA I NAKNADA IZ OSIGURANJA KOD OBAVEZNOG OSIGURANJA U SAOBRAĆAJU

Sulejić, Predrag: LICA ČIJA JE ODGOVORNOST POKRIVENA OBAVEZNIM OSIGURANJEM U SAOBRAĆAJU MOTORNIM VOZILIMA

Živković, Sreten: ODGOVORNOST PREDUZEĆA ZA PUTEVE I DRUGIH SUBJEKATA ZA ŠTETU PROUZROKOVANU U SAOBRAĆAJU MOTORNIM VOZILIMA

Pak, Milan: OSIGURANJE OD ODGOVORNOSTI VLASNIKA ODNOSNO KORISNIKA MOTORNIH VOZILA SA ELEMENTOM INOSTRANOSTI

Jankovec, Ivica: UPOTREBA MOTORNOG VOZILA KAO USLOV ZA NASTUPANJE OSIGURANOG SLUČAJA U OBAVEZNOM OSIGURANJU

Slavnić, Jovan: OSIGURANJE I ODGOVORNOST SOPSTVENIKA MOTORNOG VOZILA

Sokal, Vojislav: ŠTETE ISKLJUČENE IZ OSIGURANJA OD ODGOVORNOSTI SOPSTVENIKA MOTORNOG VOZILA

Aleksić, Živojin: UTVRĐIVANJE CIJENIČNOG STANJA KOD SAOBRAĆAJNIH NEZGODA

Vasiljević, Vladan: KRIVIČNA DELA I NEKA SVOJSTVA KAZNENE POLITIKE U OBLASTI DRUMSKOG SAOBRAĆAJA

Petrović, Dušan: NEKA PITANJA U VEZI PREKRŠAJA U SAOBRAĆAJU

PRIVREDA I PRAVO

Časopis za privredno-pravnu teoriju i praksu (Zagreb)

Iz sadržaja broja 12/1974.

Horvat, Vlado: PRAVNI ASPEKT SAMOUPRAVNOG UDRUŽIVANJA RADA I SREDSTAVA IZMEĐU PROIZVODNE I PROMETNE OBLASTI DRUŠTVENE REPRODUKCIJE

Gatarić, Đuro: DIREKTOR IZMEĐU DRŽAVE I SAMOUPRAVLJANJA

Derenčin, Jozo: UDRUŽENI RAD I RADNO VRIJEME

Colić, Joso: SAMOUPRAVNI SPORAZUM O OSNIVANJU POSLOVNE ZAJEDNICE AERODROMA JUGOSLAVIJE

SAVREMENOST

Glasil o Saveza komunista Vojvodine (Novi Sad)

Iz sadržaja broja 19/1974.

IDEJNO-POLITIČKA AKCIJA SAVEZA KOMUNISTA VOJVODINE U OSTVARIVANJU USTAVA U OBLASTI SAMOUPRAVNOG UDRUŽENOG RADA (Uvodno izlaganje Živana Marelja i zaključna reč Dušana Alimpića)

SOCIJALIZAM

Časopis Saveza komunista Jugoslavije (Beograd)

Iz sadržaja broja 9/1974.

Altamirano, Karlos: KRITIČKA RAZMISLJANJA O ČILEANSKOM REVOLUCIONARNOM PROCESU

Kerševan, Marko: RUKOVOĐENJE U FUNKCIJI RAZVOJA UDRUŽENOG RADA

Iz sadržaja broja 10/1974.

Stanovčić, Ilija: SINDIKATI I SAMOUPRAVLJANJE

TEORIJA IN PRAKSA

Revija za društvena vprašanja (Ljubljana)

Iz sadržaja broja 11—12/1974.

Šetinc, Franc: NE DOGMATIZEM, NE LIBERALIZEM

Rus, Vojan: NEUVRŠČENOST IN SOCIALISTIČNA PREOBRAZBA ČLOVEŠTVA

Šter, Jože: ODTEKANJE SLOVENSKE PAMETI

13 MAJ

Časopis Saveznog sekretarijata za
unutrašnje poslove (Beograd)

Iz sadržaja broja 11/1974.

Jovanović, Ilija: MESTO I ULOGA
ORGANA UNUTRAŠNJIH POSLOVA
U KRIVICNOM POSTUPKU

Ljatif, Veselj: POSTUPAK I MERE
ORGANA UNUTRAŠNJIH POSLOVA
U SLUČAJEVIMA KRIVICNIH DE-

LA IZ ČLANA 193. KRIVICNOG ZA-
KONIKA

Lakčević, Dušan: OBELEŽJA KRI-
VICNOG DELA PRIKRIVANJA

Petrović, Dušan: POSEBNA MERA
BEZBEDNOSTI UPUCIVANJE VO-
ZAČA NA PROVERAVANJE POZNA-
VANJA PROPISA I VESTINA UP-
RAVLJANJA VOZILOM (čl. 195. ZA-
KONA O OSNOVAMA BEZBEDNO-
STI SAOBRAĆAJA NA PUTEVIMA).

Miloš Stojanović

ПОКРАЈИНСКИ ЗАВОД

ЗА ЗАШТИТУ НА РАДУ, САВРЕМЕНУ ОРГАНИЗАЦИЈУ И ОБРАЗОВАЊЕ

Књиговодствени сервис Покрајинског завода за савремену организацију и образовање већ две године врши књиговодствене услуге (вођење пословних књига) сходно одредби става 4. чл. 26. Закона о порезима грађана (Сл. САПВ бр. 23/71. и 26/72, као и 20/74).

Књиговодствени сервис овог Завода се специјализовао за вођење свих законом прописаних пословних књига и на тај начин удовољава квалитетом и роковима надлежним општинским органима.

Своје услуге Књиговодствени сервис ставља на располагање свим заинтересованим адвокатима.

О условима вођења пословних књига, као и за друге информације изволите се обратити лично или на тел. 52-677 или 21-027.

Покрајински завод за савремену
организацију и образовање

21000 НОВИ САД, ШКОЛСКА УЛИЦА 3. —
ПОШТАНСКИ ФАХ 265

САДРЖАЈ

АДВОКАТУРА И ДРУШТВО

- Милинко Стојановић, *Стил и методи рада у адвокатури чине једно од њених суштинских питања* — — — — — 1
- Др Михајло Аћимовић, *Интерес адвоката за поједине правне проблеме и њихов допринос решавању тих проблема* — 6

ЧЛАНЦИ И РАСПРАВЕ

- Спасоје Мићуновић, *Државни органи и организације удруженог рада* — — — — — 12
- Велизар Ракоњац, *Прилог дискусији поводом Преднацрта Закона о правима на пољопривредном земљишту, шумама и шумском земљишту СРС* — — — — — 19
- Божидар Марковић, *Поводом чланка Манчев Димитра* — — 26

ПРАВНА ПРАКСА

- Из судства и управе (Младен Косовац)* — — — — — 28

САОПШТЕЊА

- Позив на ванредну Скупштину* — — — — — 31
- План прихода и расхода за 1975. годину* — — — — — 32
- Из седнице Управног одбора* — — — — — 34

НЕКРОЛОЗИ

- Др Мирко Ивковић-Ивандекић (М. Б.) — — — — — 37
- Јордан Пешев (М. Б.) — — — — — 39

ПРЕГЛЕД ПРАВНИХ ЧАСОПИСА

- Из садржаја часописа (Милош Стојановић)* — — — — — 40

Уређивачки савет:

Сава Грујић, адвокат у Зрењанину, *мр Александар Бурђев*, асистент на Правном факултету у Н. Саду, *Иван Иванић*, заменик јавног тужиоца САП Војводине, *Васа Калишки*, адвокат у Панчеву, *Марија Кленоцки*, судија Вишег привредног суда у Новом Саду, *др Велибор Лукић*, адвокат у Новом Саду, *Јован Милић*, судија Врховног суда Војводине у Новом Саду, *др Милијан Поповић*, доцент Правног факултета у Новом Саду, *Петар Шарчевић*, адвокат у Суботици, *Бранко Шинжар*, друштвено-политички радник у Новом Саду.

Уређивачки одбор:

Сава Савић, главни и одговорни уредник, адвокат у Новом Саду, *Борђе Вебер*, адвокат у Новом Саду, *Будислав Вулетић*, адвокат у Новом Саду, *Светозар Добросављевић*, адвокатски приправник у Новом Саду, *Живко Киселички*, судија Окружног суда у Новом Саду.

Технички уредник:

Мирјана Јовановић

Гласник издаје и власник је Адвокатска комора Војводине, 21000 Нови Сад, Змај Јовина 20/І. — Телефон: 42-201. — Годишња претплата 120.— дин., за иностранство двоструки износ. Цена једног броја 15.— дин. Тек. рачун 65700-678-2047. Ручкописи се не враћају.

На основу мишљења Покрајинског секретаријата за образовање, науку и културу САПВ бр. 413—185 од 23. маја 1973. године, *Гласник* је стручна публикација ослобођена основног и посебног пореза на промет.

